

Nr 258.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning
angående mjölkavgift, m. m.; given Stockholms slott den 12
maj 1933.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till *dels* förordning angående mjölkavgift, *dels ock* förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 10 februari 1933 (nr 29) med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Förslag
till
förordning angående mjölkavgift.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

För åstadkommande av förbättrade avsättningsförhållanden för mjölk och mejeriprodukter skall, där Kungl. Maj:t så förordnar, enligt bestämmelserna i denna förordning upptagas viss avgift å mjölk och grädde (mjölkavgift).

2 §.

Förordnande om upptagande av mjölkavgift må ej meddelas, med mindre framställning därom blivit gjord av mejerisammanslutning, som representerar minst 60 procent av den totala årliga invägda mjölmängden vid rikets samtliga mejerier enligt den senaste tillgängliga officiella mejeristatistiken, och denna framställning biträts av minst $\frac{2}{3}$ av sammanslutningens medlemmar, företrädande sammanlagt minst $\frac{3}{4}$ av den totala årliga invägda mjölmängden vid de till sammanslutningen anslutna mejerierna.

Förordnande, som i första stycket sägs, må ej meddelas för längre tid än som begärts i den gjorda framställningen.

3 §.

1. Mjölkavgift skall utgå å inom riket saluförd mjölk och grädde även som, i den mån Kungl. Maj:t så förordnar, å mjölk, som kommer till användning för beredande hos mjölkproducenten av smör eller ost för avsalu.

2. Avgiften för mjölk skall utgå med det belopp för kilogram, som av Kungl. Maj:t bestämmes. Avgiften må ej bestämmas till högre belopp än som begärts av mejerisammanslutning, som avses i 2 §, samt ej för något fall högre än till 3 öre för kilogram.

3. Avgiften för grädde skall utgå med jämlikt 2 mom. bestämt belopp för varje kilogram mjölk, som enligt av Kungl. Maj:t fastställda beräkningsgrunder skall anses hava åtgått för gräddens beredande.

4. Vid erläggande i förekommande fall av avgift för mjölk, som använts för beredande hos mjölkproducenten av smör eller ost för avsalu, skall den avgiftspliktiga mjölmängden beräknas enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder.

5. Kungl. Maj:t äger från avgiftsskyldighet medgiva undantag, där så med hänsyn till ringa produktion eller andra förhållanden finnes skäligt.

4 §.

Mjölkvavgift skall erläggas, såvitt fråga är om avgiftspliktig vara, som av mjölkproducent levereras till mejeri eller mjölkhandlare, av den, som sålunda från mjölkproducenten mottagit varan, samt beträffande annan avgiftspliktig vara av mjölkproducenten.

5 §.

Mjölkvavgift skall inbetalas i den ordning, som Kungl. Maj:t bestämmer.

6 §.

Medel, vilka inflyta genom upptagande av mjölkvavgift, skola enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter användas för det i 1 § angivna ändamål.

7 §.

Förordnande om upptagande av mjölkvavgift må, där förhållandena därtill föranleda, av Kungl. Maj:t återkallas.

8 §.

På en särskild av Kungl. Maj:t tillsatt nämnd, statens mjölk nämnd, ankommer att handlägga frågor i avseende å tillämpningen av denna förordning.

9 §.

Erforderliga föreskrifter beträffande grunderna för mjölkvavgifts utgörande samt ordningen för sådan avgifts fastställande, erläggande och indrivande ävensom angående restitution, avkortning och avskrivning av mjölkvavgift, så ock närmare bestämmelser i avseende å förordningens tillämpning i övrigt meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den dag Kungl. Maj:t bestämmer och gäller till och med den 30 juni 1935. Genom denna förordning upphäves förordningen den 30 juni 1932 (nr 325) om upptagande av vissa avgifter för åstadkommande av förbättrad organisation vid avsättningen av mjölk och mejeriprodukter; dock att de äldre bestämmelserna äga tillämpning beträffande avgifter, som avse tiden före den nya förordningens ikraftträdande.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 10 februari 1933 (nr 29) med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter.

Härigenom förordnas, att 1 § i förordningen den 10 februari 1933 med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

För tid, varunder upptages mjölkavgift jämlikt förordningen angående mjölkavgift, äger Kungl. Maj:t, där så finnes erforderligt för vinnande av det med avgiftens upptagande avsedda syftet, förordna, att mjölk och grädde (tulltaxenummer 20—22), smör (tulltaxenummer 23) och ost (tulltaxenummer 24) eller någon av nämnda varor icke må till riket införas av annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t eller av Kungl. Maj:t utsedd myndighet lämnar tillstånd till införsel (förordnande om införselmonopol).

Denna förordning träder i kraft den

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Den 10 mars 1933 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla utredningsmän för att i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer verkställa utredning och avgiva förslag rörande revision av gällande bestämmelser i avseende å mjölkavgifters upptagande och användning. I enlighet med nämnda bemyndigande tillkallade jag samma dag såsom utredningsmän generaldirektören K. S. Levinson, tillika ordförande, godsägaren greve C. R. Wachtmeister, avdelningschefen i kooperativa förbundet G. A. Holmberg, ledamoten av riksdagens första kammare godsägaren C. L. Bengtsson samt ledamöterna av riksdagens andra kammare lantbrukaren K. A. M. Andersson i Löbbo, hemmansägaren O. Jeppsson och hemmansägaren G. Strindlund. Utredningsmännen antogo benämningen 1933 års mjölkutredning.

Utredningen har med skrivelse den 28 april 1933 avlämnat betänkande med förslag angående ändrade bestämmelser om mjölkavgifters upptagande och användning (st. off. utr. 1933:18). I betänkandet har utredningen redogjort för gällande bestämmelser i ämnet, det nuvarande läget å marknaden för mjölk och mejeriprodukter samt mjölkregleringens funktion i praktiken. Utredningen har vidare anförut vissa allmänna synpunkter på frågan om mjölkregleringens ordnande. Med stöd av den verkställda undersökningen har utredningen därefter framlagt förslag till revision av det nuvarande mjölkavgiftssystemet och ett härför utarbetat författningsförslag. Vid betänkandet äro fogade särskilda yttranden av följande utredningsmän, nämligen dels Wachtmeister och Bengtsson, dels Holmberg, dels Jeppsson och dels Strindlund.

Den nuvarande mjölkregleringen.

De grundläggande bestämmelserna angående den nuvarande mjölkregleringen innefattas i förordningen den 30 juni 1932 (nr 325) om upptagande av vissa avgifter för åstadkommande av förbättrad organisation

vid avsättningen av mjölk och mejeriprodukter (*mjölkkavgiftsförordningen*), som enligt kungörelse den 16 september 1932 (nr 419) trätt i kraft den 20 september 1932.

I 1 § första stycket i denna förordning stadgas, att för åstadkommande av förbättrad organisation vid avsättningen av mjölk och mejeriprodukter skola, där Kungl. Maj:t så förordnar, enligt bestämmelserna i förordningen upptagas vissa avgifter å mjölk och grädde. Jämlikt 1 § andra stycket åligger skyldighet att erlägga avgift enligt Kungl. Maj:ts bestämmande antingen den, som producerar mjölk eller grädde, varå avgift enligt förordningen skall utgå, eller ock mejeri eller mjölkhandlare, som mottager sådan vara; ägande Kungl. Maj:t att från avgiftsskyldighet undanta de fall där så med hänsyn till ringa produktion eller andra förhållanden finnes skäligt. Enligt 2 § må avgifter, varom i 1 § sägs, upptagas dels inom hela riket (allmän avgift) och dels inom tillförselområdena till olika konsumtionsorter (lokal avgift). Förordnande om upptagande av allmän eller lokal avgift må icke meddelas, med mindre på visst sätt kvalificerad framställning därom blivit gjord. Beträffande allmän avgift stadgas härutinnan i 3 §, att framställning skall hava blivit gjord av mejerisammanslutning, som representerar minst 60 % av den totala årliga invägda mjölmängden vid rikets samtliga mejerier enligt den senaste tillgängliga officiella mejeristatistiken, samt att framställningen skall hava biträtts av minst $\frac{2}{3}$ av sammanslutningens medlemmar, företrädande sammanlagt minst $\frac{3}{4}$ av den totala årliga invägda mjölmängden vid de till sammanslutningen anslutna mejerierna. I fråga om lokal avgift stadgas i berörda avseende i 7 §, att framställning skall hava blivit gjord av mejerisammanslutning, som representerar minst 70 % av den totala saluförda mjölmängden inom tillförselområdet enligt beräkning, som Kungl. Maj:t finner sig kunna godtaga, samt att framställningen skall hava biträtts av minst $\frac{3}{4}$ av sammanslutningens medlemmar, företrädande sammanlagt minst $\frac{4}{5}$ av den totala årliga invägda mjölmängden vid de till sammanslutningen anslutna mejerierna. Avgift må enligt vad som stadgas i 3 och 7 §§ ej fastställas för längre tid eller till högre belopp än som begärts i den gjorda framställningen. I 4 § stadgas, att allmän avgift skall utgå å inom riket saluförd mjölk samt å mjölk, som kommer till användning för beredande hos mjölkproducenten av grädde, smör eller ost för avsalu, och i 8 § stadgas, att lokal avgift skall utgå å sådan inom det ifrågavarande tillförselområdet saluförd mjölk och grädde, som ej är avsedd för beredande av smör eller ost eller annan mejeriprodukt. Bestämmelser angående uppbörden av avgifterna och förvaltningen av influtna avgiftsmedel äro meddelade i 5 och 9 §§. Enligt dessa bestämmelser gäller beträffande såväl allmän som lokal avgift, att avgiften skall uppbäras av mejerisammanslutning, på vars framställning förordnande om avgiftens upptagande blivit meddelat, samt att förvaltningen av de genom avgiften influtna medlen skall omhänderhavas av samma mejerisammanslutning. I 6 § stadgas, att medel, vilka inflyta genom upptagande av allmän avgift, skola av den mejerisammanslutning, som förvaltar medlen, enligt av Kungl. Maj:t fastställd plan användas till åtgärder för åstadkommande av förbättrade avsättningsförhållanden inom riket för mjölk och mejeriprodukter. Beträffande lokal avgift stadgas i samma hänseende i 10 §, att medel, vilka inflyta genom upptagande av sådan avgift, skola av den mejerisammanslutning, som förvaltar medlen, enligt av Kungl. Maj:t fastställd plan användas till utjämning av

skillnaden mellan de priser, som producenterna inom tillförseleområdet erhålla för konsumtionsmjölk, och de priser, som de erhålla för mjölk avsedd för beredande av mejeriprodukter. Mejerisammanslutning, som uppburit allmän eller lokal avgift, är enligt 11 § gentemot Kungl. Maj:t redovisningsskyldig för att medlen användas enligt därför av Kungl. Maj:t fastställd plan. Enligt 12 § må förordnande om upptagande av allmän eller lokal avgift, där förhållandena därtill föranleda, av Kungl. Maj:t återkallas. I 13 § meddelas bestämmelser om tillsättandet av en nämnd — benämnd statens mjölk-nämnd — för handläggning av frågor i avseende å tillämpningen av förordningen. Nämnden skall enligt vad i 13 § stadgas hava till uppgift att avgiva yttranden i de ärenden, som enligt förordningen skola avgöras av Kungl. Maj:t, att utöva kontroll över utgörande och användning av de i förordningen omförmälda avgifter samt att i övrigt följa den verksamhet, varom här är fråga, ävensom att hos Kungl. Maj:t göra de framställningar, vartill förhållandena kunna föranleda. Slutligen stadgas i 14 §, att erforderliga föreskrifter beträffande ordningen för allmän eller lokal avgifts fastställande, erläggande och indrivande, så ock närmare bestämmelser i avseende å förordningens tillämpning i övrigt meddelas av Kungl. Maj:t.

Genom kungörelse den 16 september 1932 (nr 420) med tillämpningsföreskrifter till mjölkavgiftsförordningen (*tillämpningskungörelsen*) hava meddelats bestämmelser angående, bland annat, allmänna grunder för ifrågavarande avgifters utgörande, ordningen för avgifternas fastställande, avgifternas erläggande och indrivande samt kontrollen över avgifternas utgörande och användning. Beträffande innehållet av denna kungörelse torde följande böra anmärkas.

Skyldighet att erlægga allmän avgift skall enligt 3 § 1 mom. åligga, såvitt fråga är om avgiftspliktig vara som av mjölkproducent levereras till mejeri eller mjölkhandlare, den, som sålunda från mjölkproducenten mottagit varan, samt beträffande annan avgiftspliktig vara mjölkproducenten. Skyldighet att erlægga lokal avgift skall enligt 3 § 2 mom. åligga, såvitt fråga är om avgiftspliktig vara som saluföres genom mejeri eller mjölkhandlare, den, som sålunda saluför varan, samt beträffande annan avgiftspliktig vara mjölkproducenten.

Såväl allmän som lokal avgift skola enligt 12 §, med användande av särskilt för ändamålet avsett inbetalningskort, till mejerisammanslutning, som har att uppbära ifrågakommande avgift, av avgiftsskyldig inbetalas genom insättning å sammanslutningens postgirokonto. Av avgiftsskyldig, som är ansluten till mejerisammanslutning, vilken har att uppbära allmän eller lokal avgift, må emellertid sammanslutningen enligt stadgande i 13 § uppbära avgiften på sätt sammanslutningen finner lämpligt. Avgiftsskyldig skall tillika enligt 14 § till mejerisammanslutning, som har att uppbära allmän eller lokal avgift, för den tid avgift skall av honom erläggas och inom den för avgiftens erläggande gällande tid avlämna på heder och samvete avgiven deklaration rörande de förhållanden, som äro av betydelse för beräkning av avgiften. Å nämnda inbetalningskort skall enligt vad i 14 § vidare stadgas finnas tryckt formulär till deklaration och deklarationsskyldigheten kan fullgöras genom ifyllande därav i samband med avgifts inbetalande.

Anser mejerisammanslutning, som har att uppbära allmän eller lokal

avgift, att avgiftsskyldig i avlämnad deklARATION upptagit för små myckenheter avgiftspliktiga varor, eller underlåter någon, som avgivit deklARATION, att inom stadgad tid erlägga den avgift, som enligt deklARATIONENS innehåll skall utgå, äger sammanslutningen enligt 15 § 1 mom. att därom göra skriftlig anmälan till statens mjölk nämnd, som efter verkställd undersökning och hörande av den, som avgivit deklARATIONEN, fastställer de myckenheter, för vilka avgift skall erläggas, ävensom avgiftens belopp.

För det fall, att någon, som kan antagas vara skyldig erlägga allmän eller lokal avgift, icke inom stadgad tid avgivit deklARATION, och ej heller efterkommit vederbörande mejerisammanslutnings anmaning om deklARATIONENS insändande, må enligt stadgande i 15 § 2 mom., efter anmälan av sammanslutningen, statens mjölk nämnd anlita biträde av länsstyrelsen, som äger vid lämpligt vite förelägga honom att inom viss tid till sammanslutningen avlämna deklARATION eller en på heder och samvete afgiven skriftlig förklaring, att för honom anledning saknats att avlämna deklARATION. I enahanda ordning må den, som avgivit ofullständig deklARATION, föreläggas att inkomma med fullständig sådan. Underlåter den, som erhållit föreläggande, att ställa sig detsamma till efterrättelse, eller har visserligen deklARATION eller förklaring efter föreläggandet avlämnats, men anser sammanslutningen, att i deklARATIONEN upptagits för små myckenheter avgiftspliktiga varor eller att förklaringen icke är med verkliga förhållandet överensstämmande, eller avgives deklARATION utan att den avgift erlägges, som enligt deklARATIONENS innehåll skall utgå, skall, enligt vad i 15 § 2 mom. vidare stadgas, angående prövningen av frågan, i vad mån avgiftsskyldighet i det förevarande fallet föreligger vad i samma paragraf första momentet stadgas äga motsvarande tillämpning.

Mot beslut, som av statens mjölk nämnd meddelats med stöd av bestämmelserna i 15 § 1 eller 2 mom., må enligt 15 § 3 mom. talan fullföljas hos Kungl. Maj:t genom besvär, men nämndens beslut länder utan hinder av att besvär anförts till efterrättelse intill dess annorlunda förordnas.

För uttagande av avgift, som skall utgå på grund av ett av statens mjölk nämnd jämlikt 15 § 1 mom. eller 2 mom. meddelat beslut, må enligt stadgande i 16 § utmätning äga rum.

I 23 § stadgas ansvar för den, som underlåter att inom stadgad tid avlämna deklARATION enligt 14 §, och i 24 § äro meddelade bestämmelser om straff för den, som mot bättre vetande eller av grov vårdslöshet i deklARATION enligt 14 § eller i deklARATION eller förklaring efter ett jämlikt 15 § 2 mom. meddelat föreläggande lämnat oriktig uppgift, så att han därigenom undgått att betala avgift eller fått erlägga för låg avgift. Förseelse, som avses i 23 eller 24 §, är icke föremål för allmänt åtal, med mindre den av statens mjölk nämnd eller vederbörande mejerisammanslutning till sådant åtal angives.

Förordnande om upptagande av allmän mjölkavgift har genom kungörelse den 14 oktober 1932 (nr 456) meddelats för tiden 1 november 1932—30 juni 1933. Avgiften fastställdes i kungörelsen till följande belopp för kilogram mjölk, nämligen 0.1 öre inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län samt inom Gävleborgs län med undantag av landskapet Gästrikland och 0.2 öre inom övriga delar av riket. För februari—juni 1933 har sedermera genom kungörelser den

20 januari 1933 (nr 5) och den 24 mars 1933 (nr 102) förordnats om höjning av avgiften till dubbla beloppet, eller sålunda till 0.2 öre för Norrland utom Gästrikland och till 0.4 öre för riket i övrigt. De allmänna mjölkavgiftsmedlen skola enligt av Kungl. Maj:t meddelade beslut huvudsakligen användas till stödande av det inhemska smörpriset genom utbetalande enligt vissa grunder av pristillägg å exportsmör, men bidrag från avgiftsmedlen skola även utgå för viss tillverkning av torr-mjök samt för viss ur riket utförd grädde, ost och kondenserad mjök.

Förordnanden om upptagande av lokal mjölkavgift hava meddelats i sju fall, nämligen för tiden 1 februari—30 juni 1933 i fråga om Stockholms tillförselområde (kungörelse 1933:9), för tiden 1 april—30 juni 1933 beträffande Tjustbygdens tillförselområde, Kalmar läns södra tillförselområde, Blekinge läns tillförselområde och Skånes tillförselområde (kungörelser 1933: 89, 91, 93, 103 och 163) samt för tiden 1 maj—30 juni 1933 med avseende å Värmlands mejeriförbunds tillförselområde och Norrbottens läns producentförenings tillförselområde (kungörelser 1933: 159 och 161). Avgiften har för samtliga tillförselområden tillsvidare bestämts till 2 öre räknat per kilogram mjök (kungörelser 1933: 10, 90, 92, 94, 104, 160 och 162), dock har avgiften för Stockholms tillförselområde för tiden från och med den 1 maj 1933 förklarats skola tillsvidare utgå med ett till 2.5 öre förhöjt belopp (kungörelse 1933: 164). De lokala mjölkavgiftsmedlen skola enligt de föreskrifter, som meddelats i de utfärdade kungörelserna om avgifternas upptagande, användas till genomförande inom de olika tillförselområdena av viss prisutjämning mellan konsumtionsmjök och produktmjök.

Om så finnes erforderligt för vinnande av det med den allmänna mjölkavgiftens upptagande avsedda syftet, äger Kungl. Maj:t enligt en av innevarande års riksdag (prop. nr 40; bevillningsutskottets utlåtande nr 2; R. skr. nr 15) antagen, den 10 februari 1933 utfärdad förordning (nr 29) föreskriva, att mjök och grädde (tulltaxenummer 20—22), smör (tulltaxenummer 23) och ost (tulltaxenummer 24) eller någon av nämnda varor icke må till riket införas av annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t eller av Kungl. Maj:t utsedd myndighet lämnar tillstånd till införsel (*förordnande om införselmonopol*). Samtidigt med förordningens utfärdande har Kungl. Maj:t anbefallt statens mjölk nämnd att med uppmärksamhet följa importen av i förordningen nämnda varor för bedömande av frågan om och när sådant förordnande bör meddelas samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de framställningar, som härav må föranledas. Någon framställning i detta avseende har emellertid hittills icke blivit gjord av statens mjölk nämnd.

Det nuvarande läget å marknaden för mjök och mejeriprodukter karakteriseras framför allt av de låga smörpriserna. För att belysa utveck-

lingen å smörmarknaden under den tid, som den allmänna mjölkregleringen varit i tillämpning, har utredningen gjort en sammanställning av »Svensk riksnoterering å runmärkt smör» och de för varje noteringsvecka uppnådda medelnettoexportpriserna. Sammanställningen utvisar, kompletterad med motsvarande siffror för den sista tiden, följande:

Noteringsvecka	Svensk riksnoterering	Medelnettoexportpris	Noteringsvecka	Svensk riksnoterering	Medelnettoexportpris
	Öre per kilogram			Öre per kilogram	
1932—1933			1933 (forts.)		
4/11—10/11.....	205	190	8/2—8/2.....	170	133
11/11—17/11.....	220	192	10/2—16/2.....	170	125
18/11—24/11.....	220	183	17/2—23/2.....	170	130
25/11—1/12.....	220	176	24/2—2/3.....	160	126
2/12—8/12.....	210	175	3/3—9/3.....	160	123
9/12—15/12.....	200	171	10/3—16/3.....	160	124
16/12—22/12.....	190	162	17/3—23/3.....	160	121
23/12—29/12.....	180	147	24/3—30/3.....	160	116
30/12—5/1.....	160	138	31/3—8/4.....	160	118
1933			7/4—13/4.....	160	119
6/1—12/1.....	150	126	14/4—20/4.....	170	129
13/1—19/1.....	155	130	21/4—27/4.....	170	133
20/1—26/1.....	170	146	28/4—4/5.....	170	136
27/1—2/2.....	170	140	5/5—11/5.....	180	150

Under det att sålunda smörpriserna och jämte dessa även ostpriserna särskilt under 1933 fallit avsevärt, hava däremot konsumtionsmjölkpriserna kunnat väsentligen hävdas. Även i fråga om konsumtionsmjölken kan man emellertid konstatera en viss fallande tendens. Socialstyrelsens månadsmedeltal för januari—april 1933 äro dock lika med årsmedeltalet för 1932.

Den nu utgående allmänna mjölkavgiften kan enligt hittills tillgängliga uppbördssiffror beräknas giva omkring 9,360,000 kronor för helt år. Denna avgiftssumma motsvarar en årlig avgiftspliktig mjölmängd av ungefärligen 2,400,000 ton. De kostnader, som skola bestridas med de allmänna mjölkavgiftsmedlen, har utredningen uppskattat till omkring 582,000 kronor årligen, eller 360,000 kronor för riksföreningens förvaltningsapparat för den allmänna mjölkavgiften, 72,000 kronor för uppehållandet av statens mjölk nämnds verksamhet samt 150,000 kronor för organisationsarbete, propaganda och dylikt. För utbetalande av pristillägg å mejeriprodukter skulle sålunda av de beräknade årliga avgiftsmedlen efter avdrag av omkostnaderna återstå omkring 8,778,000 kronor. Förutsätter

man, att de tillgängliga medlen uteslutande användas för stödjande av smörpriset, skulle de vid en årsexport av 15,000 ton räcka till ett pristillägg av något mer än 58.5 öre per kilogram exporterat smör. Vid ett medelnettoexportpris av 120 öre per kilogram skulle alltså enligt dessa beräkningar med den nuvarande allmänna mjölkavgiften mejeriernas partipris å smör vid försäljning inom landet kunna bringas upp i 178.5 öre per kilogram. Verkningarna av den från och med februari 1933 förhöjda allmänna mjölkavgiften hava emellertid ännu icke till fullo gjort sig gällande. De influtna avgiftsmedlen hava dessutom delvis måst användas för amortering och förräntning av ett lån, som riksföreningen upptagit för att omedelbart i november 1932, innan några avgifter ännu influtit, kunna igångsätta den allmänna mjölkregleringen. Dessa förhållanden förklara, såsom utredningen även framhållit, varför smörnoteringen för närvarande ligger lägre än den borde ligga enligt de angivna beräkningarna.

I det av riksföreningen upprättade registret över dem, som hava att erlägga allmän mjölkavgift, finnas upptagna över 500 till riksföreningen anslutna mejerier, däri inbegripet anslutna mjölkhandlare (härtill komma cirka 300 undermejerier, som icke äro särskilt registrerade), över 800 i riksföreningen icke organiserade mejerier, nära 950 i riksföreningen icke organiserade mjölkhandlare samt över 70,000 särskilt registrerade jordbrukare, vilka försälja mjölk direkt till konsument eller bereda smör eller ost för avsalu. Den av de särskilt registrerade jordbrukarna för de tre första avgiftsmånaderna deklarerade avgiftspliktiga mjölmängden utgjorde något mer än 10 procent av den för samma månader deklarerade totala saluförda mjölmängden. Å var och en av dessa jordbrukare kom, räknat per månad, en kvantitet avgiftspliktig mjölk av genomsnittligt 280 kilogram, motsvarande vid en allmän mjölkavgift av 0.2 öre per kilogram ett månatligt avgiftsbelopp av 56 öre och vid en allmän mjölkavgift av 0.4 öre per kilogram ett månatligt avgiftsbelopp av 112 öre. Av den mjölmängd, som deklarerats av de särskilt registrerade jordbrukarna, föll ungefärligen 40 procent på mjölk, som försålts till konsumtion, och 60 procent på mjölk, som kommit till användning för beredande av grädde, smör eller ost för avsalu.

Uppbörd av lokal mjölkavgift har hittills endast skett inom Stockholms tillförselområde. För februariuppbörden har utförligt redogjorts i betänkandet. Av denna redogörelse framgår, att prisutjämnningen å produktmjölken för februari månaden beräknats giva per kilogram produktmjölk omkring 1.2 öre i Östergötland och Närke (där prisutjämningsbidrag utgår med 80 procent) samt något över 1.5 öre inom Stockholmsområdet i övrigt. För mars månad har enligt av riksföreningen lämnade upplysningar samma resultat uppnåtts.

Omkostnaderna för den lokala mjölkregleringens genomförande över

hela landet hava av utredningen beräknats skola, för år räknat, vid en till riksföreningen centraliserad uppbörd och förvaltning komma att uppgå till minst 260,000 kronor. De direkta kostnaderna vid en lokalt organiserad uppbörd och förvaltning skulle enligt utredningens mening med säkerhet komma att överstiga kostnaderna vid en centralisation hos riksföreningen. Vid en lokalt genomförd organisation av uppbörden och förvaltningen skulle, såsom utredningen framhållit, också tillkomma icke obetydliga extra kostnader för kontrollen över de lokala uppbörds- och förvaltningsorganen.

Utredningen har på följande sätt sammanfattat de hittills vunna erfarenheterna av den nuvarande mjölkregleringen. Uppbörden av den allmänna mjölkavgiften och kontrollen över avgiftens behöriga utgörande i enlighet med de givna föreskrifterna kräva en omfattande förvaltningsapparat. De prisstödjande åtgärder, som avsetts skola med stöd av de allmänna mjölkavgiftsmedlen vidtagas, hava emellertid kunnat utan större svårigheter genomföras och hava även lett till åsyftade resultat. Att produktmjölkpriset det oaktat icke kunnat bringas upp till en i betraktande av produktionskostnaderna skälig höjd har framför allt berott på det stora priset på de utländska marknader, där den svenska överskottsproduktionen måste avsättas. Även uppbörden av de lokala mjölkavgifterna och kontrollen över deras behöriga utgörande kräva vidlyftiga anordningar. Vid genomförandet av den lokala mjölkregleringen hava emellertid därjämte åtskilliga andra svårigheter mött. Redan bestämmandet av de olika tillförselområdena har visat sig vara förbundet med stora vanskligheter. Det har också visat sig synnerligen svårt att avgöra, vilka lokala avgiftsbelopp, som i det särskilda fallet borde fastställas för att förekomma en pristryckande konkurrens från produktmjölkens sida å den lokala konsumtionsmjölkmarknaden. Belastningen å den enskilde jordbrukaren av den lokala mjölkavgiften är väsentligt större än belastningen av den allmänna mjölkavgiften. Den lokala mjölkavgiften är därför svårare att bära och för dess uttagande torde man för den skull i stor utsträckning bliva hänvisad till särskilda indrivningsåtgärder.

I detta sammanhang torde jag även få beröra vissa av utredningen gjorda uttalanden angående den nuvarande anordningen för smörprisets stödjande medelst utbetalande av pristillägg å exportsmöret samt beträffande frågan om spänningen mellan konsumtionsmjölkpriset och produktmjölkpriset. I förstnämnda hänseende har utredningen anfört följande.

Den nuvarande anordningen för smörprisets stödjande hade visat sig vara under föreliggande förhållanden i det väsentliga effektiv och syntes därför bära bibehållas. Det finge emellertid icke förbises, att anordningens effektivitet vore beroende av vissa förhållanden, som icke med säkerhet kunde beräknas alltid komma att föreligga. Anordningen förutsatte,

att man för upprätthållandet av den inlandsnotering å smör, som sattes lika med exportpriset ökat med pristillägget, ägde möjlighet att disponera viss del av det saluförda smöret på sådant sätt, att inlandsnoteringen ej därigenom nedpressades. Under den tid, som anordningen hittills tillämpats, hade några större svårigheter härutinnan icke mött. De låga smörpriserna hade uppenbarligen stimulerat till en ökad inhemsk konsumtion, och produktionsöverskottet i förhållande till denna konsumtion hade kunnat placeras å exportmarknaderna. Utvecklingen under den senare tiden hade emellertid väsentligen inskränkt den rörelsefrihet i fråga om det saluförda smörets disponerande, som krävdes för ett gynnsamt genomförande av anordningen. Möjligheterna att genom ifrågavarande förfarande åstadkomma en höjning av smörpriset inom landet vore därför mera begränsade än tidigare. Framkallade det höjda smörpriset en mera avsevärd minskning av den inhemska konsumtionen, kunde det komma att ställa sig omöjligt att i samma utsträckning öka exporten. Inlandsnoteringen måste då sänkas, om ej några andra utvägar stode till buds för den ifrågakommande smörkvantitetens disponerande på ett sådant sätt, att priserna å den inhemska marknaden icke trycktes. Utredningen ville, utan att i övrigt närmare ingå på denna fråga, endast framhålla, att vissa möjligheter syntes föreligga för placering av överskottet på angivna sätt inom landet hos exempelvis allmänna inrättningar, som därvid skulle för smöret erlægga exportpris, samtidigt med att för smöret utbetalades pristillägg såsom vid export.

Beträffande den inverkan å konsumtionsmjölkpriset, som spänningen mellan nämnda pris och produktmjölkpriset kan anses utöva, har utredningen anfört.

Även om spänningen mellan konsumtionsmjölkpriset och produktmjölkpriset — beräknad såsom skillnaden mellan, å ena sidan, konsumtionsmjölkpriset efter avdrag av distributionskostnaderna samt, å andra sidan, produktmjölkens nettopris såsom råvara för smörberedning — rent aritmetiskt vore betydande, föreläge kanske i verkligheten ej någon större fara för konsumtionsmjölkprisets fall. Åtskilliga omständigheter spelade här in. Man hade först och främst att räkna med att förefintligheten av en stark producentorganisation skapade vissa garantier för att konsumtionsmjölkpriserna skulle kunna hållas. Hade en organisation redan inom sig verkställt en prisutjämning mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken, vore den verkliga spänningen också lägre än den på nyssnämnda sätt beräknade. Organisationens medlemmar erhöle nämligen då för produktmjölken ett högre pris än det som svarade mot mjölkens värde som råvara för produktberedning. Skillnaden mellan detta pris och det nettopris, som de utanför organisationen stående konsumtionsmjölkleverantörerna erhöle, utgjorde den spänning, som man i angivna fall hade att räkna med. Vid bedömandet av spänningens verkningar finge man ej heller förbise, att anslutningen till en dylik organisation för mjölkproducenten innebure indirekta fördelar, som kunde mer än uppväga nackdelen av ett något lägre mjölkpris. En och samma spänning verkade vidare mycket olika vid olika produktmjölkpris. Där sistnämnda pris vore starkt nedpressat, föreläge givetvis risk för ökat utbud av konsumtionsmjölk och därmed även för konsumtionsmjölkprisets fall. Kunde man genom en förstärkning av anordningen för smörprisets stödjande höja smörpriset till en sådan nivå, att det gäve ett skäligt produktmjölkpris, minskades säkerligen faran för

ett dylikt prisfall. Detta bestyrktes av erfarenheterna från tidigare år med spänningar av uppåt 5 öre, som kunnat hållas säkerligen till stor del därför, att smöret då betalades med för producenterna jämförelsevis gynnsamma priser.

Mjölkutredningens förslag.

Utredningen har framhållit, att vid prövningen av frågan om mjölkregleringens lämpligaste anordnande hänsyn måste tagas till ett flertal omständigheter. Mjölkgregeringen borde anordnas så, att man på det smidigaste sättet uppnådde största möjliga effekt. Man måste emellertid också tillse, att regleringen, som byggde på uttagandet av avgifter hos mjolkproducenterna, ej belastade dessa mera än nödvändigt. Vid avgifternas uttagande borde vidare iakttagas, att avgiftsördan bleve i möjligaste mån rättvist fördelad. Regleringen borde även ordnas så, att den främjade arbetet för åstadkommande av ökad samverkan mellan jordbrukarna på ifrågavarande område. Regleringen finge icke leda till att berättigade konsumentintressen skadades. Avgiftssystemet och regleringen i övrigt borde ordnas på ett i möjligaste mån enkelt sätt, så att inflytande avgiftsmedel icke i alltför stor utsträckning förbrukades för bestridande av omkostnaderna.

Beträffande sättet för stödaktionens anordnande har utredningen anført, att i första hand borde vidtagas åtgärder för smörprisets stödande. Utredningen har räknat med, att man med mjölkavgifterna skulle uppnå en smörnotering av ungefärligen 230 öre. Det vore emellertid ovisst, om en sådan smörnotering kunde under föreliggande förhållanden upprätthållas. Särskilda svårigheter skulle härvid komma att möta, om genom smörets notering till angivna pris en ökning av produktionen framkallades. Möjligen erfordrades därför, att särskilda åtgärder vidtoges för en begränsning av smörproduktionen eller för stärkande av smörets konkurrenskraft. Även om en smörnotering av 230 öre skulle kunna ernås, syntes det utredningen vara nödvändigt att för vidmakthållande av skäliga konsumtionsmjolkpriser bereda ytterligare stöd åt dessa. Mjölkgregeringen borde därför enligt utredningens mening genomföras på ett sådant sätt, att en viss prisutjämning åvägbringades mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken.

Utredningen har närmare undersökt vissa olika system för mjölkavgifters upptagande och användning. Härvid har utredningen utgått ifrån, att avgifterna skulle bestämmas sålunda, att erforderliga medel erhöles för upprätthållande, vid ett exportpris av 120 öre och en årsexport av 15,000 ton, av en smörnotering i Sverige av ungefärligen 230 öre. Undersökningens resultat har sammanfattats i en tabell, vilken torde få såsom bilaga fogas vid detta protokoll (tabellen benämnes i betänkandet »ta-

bell III»). De i tabellen med A—D betecknade systemen syfta omedelbart endast till smörprisets stödjande, medan det med E betecknade jämväl avser genomförande av direkt prisutjämning mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken. Till jämförelse har även det nuvarande systemet medtagits under beteckningen F. Detta system har redovisats med den för närvarande utgående allmänna mjölkavgiften och med en antagen lokal mjölkavgift inom hela riket av 2 öre. De fyra systemen för smörprisets stödjande innefatta uttagandet av för ändamålet erforderliga medel antingen genom en avgift å enbart produktmjölk (system A) eller genom en grundavgift å salumjolk i allmänhet och en särskild tilläggsavgift å konsumtionsmjölk (system B) eller genom en avgift allenast å konsumtionsmjölken (system C) eller genom en lika avgift å all salumjolk (system D). Förhållandet mellan de enligt dessa system erforderliga avgiftsbeloppen framgår av tabellen, i vilken under angivna förutsättningar beräknats enligt system A en avgift av 1 öre, enligt system B en grundavgift av 0.4 öre och en tilläggsavgift av 1 öre, enligt system C en avgift av 2.3 öre samt enligt system D en avgift av 0.7 öre. Det nya systemet för smörprisets stödjande och genomförande av en direkt prisutjämning mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken (system E) innefattar, i likhet med system D, uttagande av en lika avgift å all salumjolk. Med hänsyn till det dubbla syftet med system E måste emellertid avgiften enligt detta system sättas högre än avgiften enligt system D. Vid de i tabellen redovisade beräkningarna av system E har antagits, att den del av avgiftsmedlen, som härflyter från produktmjölken, användes till stödjande av smörpriset samt att den del av avgiftsmedlen, som härflyter från konsumtionsmjölken, användes för prisutjämnningen å produktmjölken. För erhållande av erforderliga medel till upprätthållande under förut angivna förutsättningar av en smörnotering av 230 öre fordras en avgift enligt system E av 1 öre. Prisutjämnningen har i tabellen beräknats för de olika landsdelar, som där angivas, sålunda att inom varje särskild landsdel de från den där saluförda konsumtionsmjölken härflytande medlen fördelats å produktmjölken i samma landsdel.

Om de av utredningen framlagda nya systemens fördelar och olägenheter har utredningen anfört följande. — System A vore ifråga om uppbörd och kontroll enklare än alla de andra systemen. Särskilt fördelaktigt tedde sig detta system, därest avgiftsskyldigheten inskränktes till mejerierna. Samtidigt med att avgift uttoges av mejerierna, förbättrades priserna å deras produkter med belopp, som avsevärt överstege avgiften. Systemet erbjöde också de största möjligheterna för upprätthållande av en anordning för smörprisets stödjande på frivillig grund. Å andra sidan medförde systemet i jämförelse med övriga system en högre spänning mellan konsumtionsmjölk- och produktmjölkpriserna samt måste därför för närvarande leda till större svårigheter att upprätthålla konsumtionsmjölk-

priserna. — System B medförde en viss prisutjämning mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken samt därmed också större möjligheter att stödja konsumtionsmjölkpriserna. Systemet vore emellertid behäftat med den olägenheten, att man bibehölle två olika avgifter å de olika slagen av mjölk. Det vore därför ej ägnat att i önskvärd grad främja samverkan mellan jordbrukarna. Uppbörden och kontrollen bleve enligt detta system betungande. — System C skulle på det mest effektiva sätt minska spänningen och erbjöde därför den största garantien mot prisfall å konsumtionsmjölken. Detta gällde dock i huvudsak för områden, där produktmjölkförsäljningen övervägde och stödet för konsumtionsmjölkpriserna alltså för jordbruket vore av mindre betydelse. Systemet innebure en hårdare belastning av konsumtionsmjölkförsäljningen än något annat system. I förhållande till den nytta systemet medförde verkade det också alltefter omfattningen av nämnda försäljning synnerligen ojämnt i olika delar av landet. Mot detta system kunde dessutom anmärkas, att det försvårade det frivilliga samarbetet mellan jordbrukarna samt att det i uppbörds- och kontrollhänseende ej medförde någon nämnvärd förenkling. — Systemen D och E innebure såtillvida samma fördelar, att de byggde på en gemensam avgift å all salumjök, att de vore ägnade att främja jordbrukarnas samverkan samt att de medförde förenkling av uppbörd och kontroll. System D vore emellertid förenat med den olägenheten, att det ej verkade tillräckligt prisutjämnande. I detta avseende skilde sig system E fördelaktigt från system D därigenom, att det avsåge medels upptagande även för direkt prisutjämning. System E vore dessutom överlägset system D genom den smidigare anpassning efter förhållandena, som det i tillämpningen medgäve.

Av de nya systemen har det synts utredningen, att system E allmänt taget bäst tillgodosåge de önskemål, som utredningen uppställt. Även i förhållande till det nuvarande systemet (system F) innebure emellertid system E enligt utredningens mening avgjorda fördelar. Samtidigt som system E byggde på en viss prisutjämning mellan konsumtionsmjölk och produktmjölk, överträffade detsamma nuvarande system därigenom, att samma avgift uttoges av alla mjölkproducenter, att systemet även med en måttlig avgift tillgodosåge det avsedda syftet, att det ställde sig enklare i tillämpningen samt att det medgäve en smidigare anpassning efter skiftande förhållanden. Av de inflytande avgiftsmedlen skulle enligt grunderna för systemet viss del användas för smörprisets stödjande genom utbetalandet av pristillägg å smör och viss del disponeras för prisutjämning mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken. Denna fördelning hade utredningen visserligen i första hand tänkt skola ske på så sätt, att vad som beräknades inflyta från produktmjölken skulle användas för smörprisets stödjande och att vad som beräknades härflyta från konsumtionsmjölken skulle disponeras för nämnda prisutjämning. Fördelningen borde emellertid enligt utredningens mening kunna ske även på annat sätt i anpassning till förhållandena, så att an-

tingen proportionsvis mera användes för smörprisets stödjande eller proportionsvis mera för prisutjämningsändamål. Vid en och samma avgift skulle sålunda avgiftsmedlen kunna disponeras på det ena eller andra sättet alltefter förhållandenas krav. Prisutjämnningen förutsatte utredningen skola verkställas lokalt, därest mejerierorganisation inom vederbörande område därom gjorde framställning och åtog sig prisutjämningsmedlens fördelning utan att därför någon ökad kostnad uppstode. Genom den lokalt ordnade prisutjämnningen komme system E att i avseende å sina verkningar nära överensstämma med det nuvarande systemet. Då enligt system E förutsattes uttagande av en lika avgift över hela riket, komme emellertid gränsfrågorna beträffande de olika områdena ej att få samma betydelse, som de hade enligt den nuvarande lokala mjölkregleringen. Man kunne sålunda i förevarande avseende samma fördelar, som uppnåddes med det nuvarande systemet, men undginge i huvudsak alla de därmed förknipade olägenheterna.

Under åberopande av anförda skäl har utredningen förordat, att angivna grunder för system E i huvudsak måtte vinna tillämpning vid den ifrågasatta revisionen av gällande bestämmelser om mjölkavgifters upptagande och användning.

Utredningen har utarbetat ett förslag till ny mjölkavgiftsförordning, vilket torde få såsom bilaga fogas vid detta protokoll. Beträffande erforderliga tillämpningsföreskrifter till denna har utredningen förutsatt, att dessa borde i tillämpliga delar utformas med ledning av den nuvarande kungörelsen i ämnet. Förslaget till mjölkavgiftsförordning överensstämmer i huvudsak med nu gällande föreskrifter angående den allmänna mjölkavgiften med de modifikationer, som betingas av de utav utredningen förordade ändringarna i mjölkavgiftssystemet. Utredningen har utgått ifrån, att mjölkregleringens genomförande alltjämt borde bindas vid villkoret, att framställning härom gjorts från en representativ producent-sammanslutning. I författningsförslaget (2 §) har härutinnan upptagits de nu beträffande det allmänna mjölkavgiftssystemet i detta avseende gällande bestämmelserna. I fråga om de avgiftsbelagda varorna skiljer sig författningsförslaget från stadgandena om den allmänna mjölkavgiftens uttagande, i det att enligt förslaget (3 §) mjölkavgift icke skall utgå å mjölk, som kommer till användning för beredande hos mjölkproducenten av smör eller ost för avsalu. Denna mjölk har undantagits med hänsyn till att i avseende å densamma kostnaderna för avgiftens upptagande och kontrollen över dess behöriga utgörande enligt utredningens mening icke kunde anses stå i skälig proportion till de medel, som erhöles genom mjölkens avgiftsbeläggande. Utredningen har i detta avseende dessutom framhållit, att de nuvarande bestämmelserna om avgiftsskyldighet för denna mjölk icke stode i full överensstämmelse med motsvarande bestämmelser i fråga om den vid sidan om mejerier och mjölkhandlare direkt

försålda mjölken, beträffande vilken undantag gjorts för vissa mindre försäljningar. Om motsvarande undantag skulle göras för ifrågavarande mjölk, torde man, då den övervägande delen av lantsmöret och lantosten avyttrades i mycket små kvantiteter, praktiskt taget komma till i det närmaste samma resultat som genom mjölkens totala undantagande från avgiftsskyldighet. Genom att helt undantaga den för beredande av lantsmör och lantost använda mjölken från avgiftsskyldighet vunne man emellertid den fördelen, att kontrollkostnaderna kunde avsevärt nedbringas. Utredningen har förutsatt, att, därest avsedda mjölk sålunda undantogs från avgiftsskyldighet, densamma ej skulle komma i åtnjutande av något prisutjämningsbidrag. Avgiftsskyldigheten har i författningsförslaget (4 §) blivit, i överensstämmelse med vad som nu angående den allmänna mjölkavgiften stadgas i 3 § 1 mom. i tillämpningskungörelsen, bestämd sålunda, att mjölkavgift skall erläggas, såvitt fråga är om mjölk och grädde som av mjölkproducent levereras till mejeri eller mjölkhandlare, av den, som sålunda från mjölkproducenten mottagit varan, samt beträffande annan mjölk och grädde av mjölkproducenten. Mjölkavgiften skall enligt författningsförslaget (5 §) uppbäras av mejerisammanslutning, på vars framställning förordnande om sådan avgifts upptagande blivit meddelat, och förvaltningen av de genom avgiften influtna medlen skall omhänderhavas av samma mejerisammanslutning. Författningsförslaget överensstämmer härutinnan med gällande förordning. För möjliggörande av den ifrågasatta lokala prisutjämnningen mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken har emellertid i författningsförslaget (5 §) tillika införts en bestämmelse om att, i den mån Kungl. Maj:t för visst område så bestämmer, kan förvaltning av avgiftsmedel överlämnas till inom området verksam mejerisammanslutning. Övriga bestämmelser i författningsförslaget (1 och 6—10 §§) överensstämma i allt väsentligt med motsvarande bestämmelser i den nuvarande mjölkavgiftsförordningen (1 och 6 samt 11—14 §§).

Utredningen har vidare framhållit, att även vid mjölkregleringens ordnande i enlighet med vad utredningen angivit uppenbarligen föreläge behov av enahanda bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter som de, vilka meddelats genom förordningen den 10 februari 1933 (nr 29). Med hänsyn härtill har utredningen ansett en förklaring böra utfärdas därom, att vad i nämnda förordning sägs om allmän avgift enligt 1932 års mjölkavgiftsförordning i stället skall avse den nya mjölkavgiften.

Utredningen har i sitt betänkande även yttrat sig beträffande upp-
börd och förvaltning vid bibehållande av nuvarande system. Utredningen har härutinnan först anfört, att för det fall, att allmän mjölkavgift även i fortsättningen skulle komma att utgå enligt 1932 års förordning i ämnet, enligt utredningens mening tillräckliga skäl

icke föreläge att nu vidtaga någon ändring beträffande ordningen för uppbörden och förvaltningen av nämnda avgift. Vidare har utredningen i detta avseende anfört följande. Med hänsyn till de fördelar en centralisering av uppbörden och förvaltningen av de lokala mjölkavgifterna till det organ, som handhade motsvarande bestyr i fråga om den allmänna avgiften, erbjöde, hade i de fall, där förordnande om upptagande av lokal avgift hittills meddelats, genom överenskommelser mellan riksföreningen och de lokala organisationerna, träffats anordningar i sådan riktning. För underlättandet av en dylik centralisering syntes emellertid lämpligen böra göras ett tillägg till 9 § i mjölkavgiftsförordningen av innehåll, att uppbörden och förvaltningen av lokal mjölkavgift enligt Kungl. Maj:ts bestämmande kunde överlämnas till mejerisammanslutning, som omhänderhade uppbörd och förvaltning av allmän mjölkavgift. Vid ett bibehållande av nuvarande avgiftssystem syntes utredningen även vissa ändringar böra göras i tillämpningskungörelsen. Frågan härom torde emellertid få bero på framställning från statens mjölk nämnd.

Vid betänkandet hava, såsom förut nämnts, fogats särskilda yttranden av vissa utredningsmän. Beträffande dessa yttranden torde följande böra anföras.

Herr *Holmberg* har förklarat sig fullt instämma i utredningens beslut om förordnande av system E såsom varande ägnat att i rätt betydande delar avlägsna de stora praktiska olägenheter, som vidlåde nuvarande system med både allmän och lokal avgift. Den största förenkling och fördel för jordbruket kunde man dock enligt hans mening ernå genom att i stället stanna för system A. — Herr *Strindlund* har i första hand förordat, att medel till stödjande av priserna å mjölk och mejeriprodukter skulle anskaffas dels genom uttagande av mjölkavgifter enligt system A dels ock genom upptagande av en accis å margarin och en kraftfoderavgift. Om emellertid det erforderliga stödet fortfarande skulle beredas uteslutande genom mjölkavgifter, har han, då system E syntes honom ur flera synpunkter erbjuda påtagliga fördelar framför såväl nuvarande som övriga av utredningen diskuterade system, funnit sig böra förorda, att, i händelse av revision av gällande bestämmelser om mjölkavgifter, för system E angivna grunder måtte därvid vinna tillämpning. — Herr *Jeppsson* har anfört, att, då den nuvarande mjölkregleringen ännu icke varit i funktion mer än en kortare tid, tillräckliga skäl icke syntes honom vara förebragta för att nu företaga en revision av densamma. Där emot funne han läget å smörmarknaden göra en höjning av den allmänna mjölkavgiften nödvändig. Skulle emellertid en revision av de gällande bestämmelserna anses böra redan nu komma till stånd, anslöte han sig till majoritetens uppfattning beträffande riktlinjerna för en dylik revision. — Greve *Wachtmeister* och herr *Bengtsson* hava anfört, att stödet åt mjölkproduktionen enligt deras mening kunde lämpligast ordnas efter grundprinciperna för nu tillämpade system genom en allmän och lika avgift å såväl produktmjölk som konsumtionsmjölk samt därjämte en tilläggsavgift å konsumtionsmjölk. Vissa förändringar borde emellertid vidtagas i det nuvarande systemet, så att de olägenheter, som visat sig vidlåda detsamma, i huvudsak avlägsnades. Såväl den allmänna avgif-

ten som tilläggsavgiften å konsumtionsmjölken borde fastställas efter framställning från en riksorganisation för landets mejerihantering. Uppbörden och förvaltningen av de båda avgifterna borde handhavas av samma organisation. Fördelningen av de genom tilläggsavgiften influtna medlen borde ske distriktsvis, såsom i fråga om system E föreslagits, varigenom de belopp, som influtit för konsumtionsmjölk inom ett visst distrikt, fördelades på produktmjölken inom samma distrikt. Emellertid vore det enligt deras mening nödvändigt, att möjlighet bereddades att härvid företaga viss gradering beträffande pristilläggen å produktmjölk inom olika delar av ett distrikt. Med hänsyn till växlingarna i exportpriserna och exportkvantiteterna kunde det bliva erforderligt, att den allmänna avgiftens storlek ändrades från tid till annan. Tilläggsavgiften å konsumtionsmjölk borde visserligen vara i huvudsak ensartad men möjlighet borde förefinnas att med hänsyn till de starkt skiftande förhållandena inom skilda landsdelar tillämpa något olika avgift inom vissa större distrikt, sålunda att för Norrland och Skåne skulle kunna fastställas andra avgifter än för övriga delar av landet. Åstadkommandet av sådan höjning av smörpriset, som av utredningen ansetts påkallad, förutsatte enligt deras mening samtida åtgärder till motverkande av konsumtionsförskjutning från smör till margarin. Även en avgift å kraftfodermedel av utländskt ursprung vore under nuvarande förhållanden motiverad i det dubbla syftet att därmed hålla tillbaka användningen av importerade kraftfodermedel samt att erhålla medel till stöd för smörprisonivån.

Utlåtanden över mjölkutredningens förslag.

Över utredningens betänkande hava infordrade utlåtanden avgivits av kommerskollegium, lantbruksstyrelsen och statens mjölk nämnd. Härjämte hava från Sveriges allmänna lantbrukssällskap och Svenska mejeriernas riksförening u. p. a., som beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet, inkommit särskilda yttranden.

Kommerskollegium, som förklarar sig sakna anledning att i detta sammanhang återkomma till de betänkligheter av handelspolitisk natur, som kollegium tidigare anfört mot mjölkregleringen, har ej haft någon erinran att göra mot det av majoriteten bland utredningsmännen förordade systemet.

Lantbruksstyrelsen har anfört följande.

Den förebragta utredningen belyste på ett enligt lantbruksstyrelsens förmenande klart och övertygande sätt såväl det nuvarande läget som de antagliga verkningarna av de framförda olika förslagen till ändring av gällande bestämmelser. Vad som anförts i fråga om den allmänna mjölkavgiften och dess verkningar gäve tydligt vid handen, att genomförandet av denna avgift stött på jämförelsevis små svårigheter. Verkningarna av den prisreglering, som genom denna avgift kunnat genomföras, vore tydligen goda. Den stora prisskillnaden mellan det inländska partipriset å smör och världsmarknadspriset för denna vara torde emellertid icke, såsom utredningen förmenade, uteslutande vara beroende av prisregleringens verkningar. Erfarenheten syntes nämligen hava lärt, att priset å exportvaran icke vore absolut avgörande för prisläget å den inhem-

ska marknaden, utan att, särskilt vid låga prislägen, det inhemska priset även utan de prisregleringar, som genomförts i fråga om smör, ofta kunde hållas något högre än det pris, som uppnåddes vid export. Om sålunda styrelsen icke funne sig övertygad, att denna prisreglering i och för sig tillförde landets mjölkproducenter angivet antal miljoner kronor, funne styrelsen det dock vara klart, att denna form för prisreglering varit till fördel för alla de mjölkproducenter, vilkas mjölk nyttiggjordes genom smörproduktion.

Då landets överskott av mjölk exporterades såsom smör, hade man utgått från att stöd åt smörexporten komme att återverka på prissättningen för all produktmjölk. Ur teoretisk synpunkt förefölle ett dylikt antagande riktigt, men i praktiken visade det sig, att också andra faktorer påverkade prispbildningen å den inhemska marknaden i sådan utsträckning, att exportsmöret icke utövade det inflytande på prissättningen för andra mejeriprodukter — åtminstone icke på kort sikt — varpå organisationen av den hittills tillämpade krishjälpen vilat. Styrelsen syftade härvid på prinsnivån för ost i jämförelse med den för smör. I vad mån annan mejeriproduktion, särskilt ostproduktionen, haft gagn av den allmänna mjölkavgiften och dess användning i prisreglerande syfte, belystes såvitt styrelsen kunde finna icke av utredningen. Det vore givetvis svårt att siffermässigt fullt objektivt belysa dessa förhållanden. Det syntes styrelsen emellertid klart, att, även om ett visst samband kunde konstateras emellan smörpris och ostpris, detta dock icke vore så intimt, att prisregleringen å den ena varan direkt och i motsvarande grad återverkade på prisläget för den andra. Särskilt vid de abnorma prisförhållanden, som för närvarande vore rådande, funne styrelsen det ligga nära till hands, att prissättningarna å ost och smör komme att bli i högre grad oberoende av varandra än eljest. Utvecklingen på ostmarknaden syntes styrelsen giva belägg för ett sådant antagande. Såvitt styrelsen vore riktigt underrättad, torde man kunna räkna med, att ostproduktionen i allmänhet taget för närvarande betalade mjölken sämre än smörproduktionen. Fara föreläge därför enligt styrelsens förmenande för att de mjölkproducenter, vars mjölk användes till ostproduktion, finge betala allmän mjölkavgift utan att komma i åtnjutande av däremot svarande fördelar. Det vore knappast möjligt att genom export av ost och reglering av priset å exportost i någon avsevärd grad påverka det inhemska ostpriset. Ostexporten från Sverige vore av gammalt liten eller ingen och att under rådande förhållanden åstadkomma någon avsevärd sådan syntes styrelsen vara så gott som uteslutet. Ökade möjligheter härför torde icke heller vara att förvänta inom den närmaste tiden, utan torde man snarare få motse ökade svårigheter, då de av gammalt ostexporterande länderna med säkerhet kunde förväntas göra allt för att bibehålla världsmarknaden för sin räkning. Att ostproduktionen väl finge pekuniärt medverka till prisregleringen men måste anses få jämförelsevis ringa gagn därav, skulle ju sakna större betydelse, därest smör- och ostproduktionen ginge hand i hand, det vill säga samma mejerier producerade båda slagen av mejeriprodukter. Så vore emellertid ingalunda alltid fallet. Ostproduktionen hade av alder lokaliserats till vissa mejerier och till och med till vissa delar av landet. Styrelsen erinrade om det allmänt kända faktum, att inom Västergötland och vissa delar av Norrland den övervägande delen av produktmjölken användes till ostproduktion och att den största delen av landets ost producerades inom nämnda delar av landet.

Då samtliga nu föreliggande förslag åsyftade en ökning av den allmänna mjölkavgiften, vilken komme att drabba jämväl den för osttillverkning använda mjölken, hade styrelsen särskilt velat framhålla de nyss anförda synpunkterna. Enligt styrelsens förmenande vore redan den nu utgående allmänna mjölkavgiften av 0.4 öre per kilogram allt för betungande för ostproduktionen i förhållande till de fördelar, som prisregleringarna beredde densamma. Komme denna allmänna avgift att bibehållas eller höjas, syntes det därför nödvändigt, att särskilda åtgärder vidtoges för en reglering av mjölkpriserna till de ostproducerande mejerierna.

Vad utredningen anført om de lokala mjölkavgifterna och svårigheten för deras genomförande, hade ytterligare styrkt styrelsens uppfattning om olämpligheten att genom statliga tvångsåtgärder genomföra prisregleringar av den art dessa avsåge. Sådana prisutjämnningar kunde jämväl enligt styrelsens förmenande vara fullt befogade, men de måste framgå såsom resultat av producenternas frivilliga samverkan till gemensamt bästa. Styrelsen ansåge sig därför böra ansluta sig till utredningens uppfattning, att tvångsvis genomförda mjölkavgifter borde hava formen av allmänna avgifter, det vill säga avse hela landet och icke genomföras till fördel för vissa begränsade områden.

Utgångspunkten för samtliga framförda system hade varit, att smörpriset i parti borde uppbringas till ett prisläge av cirka 2 kronor 30 öre per kilogram och mjölkpriset för hela landet till cirka 10.3 öre per kilogram. Någon utredning angående riktigheten av just dessa prislägen hade, såvitt styrelsen kunnat finna, icke förebragts. En närmare utredning på denna punkt hade emellertid enligt styrelsens förmenande varit önskvärd. Om också ett smörpris av nämnda storlek ur mjölkproduktionens synpunkt måste anses önskvärdt och med hänsyn till det allmänna prisläget kunde synas skäligt, torde det dock kunna tänkas, att ett sådant smörpris under rådande depression skulle komma att minska smörkonsumtionen, därest icke särskilda åtgärder vidtoges i syfte att hindra en alltför påfrestande spänning mellan prislägena för smör och ersättningsmedel för denna vara, speciellt margarin. Ett sådant prisläge för smör stode vidare i ett sådant förhållande till prisläget för andra lantmannaprodukter, att det kunde tänkas snarare locka till ökad mjölkproduktion än till en inskränkning av produktionen. Så länge icke någon klargörande utredning föreläge på dessa punkter, syntes det styrelsen ligga nära till hands att antaga, att en reglering av smör- och mjölkmarknaden från dessa utgångspunkter kunde komma att påverka produktions- och avsättningsmöjligheterna på sådant sätt, att regleringen i sin helhet kunde bliva mer eller mindre illusorisk.

En sida av det här föreliggande spørsmålet, som enligt styrelsens förmenande förtjänat en ingående undersökning, vore, huruvida icke en efter behovet avpassad inskränkning av mjölkproduktionen skulle med utnyttjande av producenternas egna organisationer kunna åvägbringas. Såvitt styrelsen kunnat finna, hade emellertid utredningens majoritet icke ifrågasatt åtgärder till förhindrande av för starkt stegrad produktion eller till utjämnande av den ökade spänningen mellan priserna för smör och dess ersättningsmedel. Den enda åtgärd till lättnad av trycket mellan en eventuell överproduktion och avsättningssvårigheterna för smör, som utredningen ifrågasatt, vore att placera en del av ett eventuellt smöröverskott på allmänna inrättningar inom landet, vilka då skulle kunna erhålla smöret till världsmarknadspriset. Skillnaden mellan detta

pris och inlandspriset skulle utjämnas genom anlitande av medel, som de allmänna mjölkavgifterna inbragt. Den sålunda angivna utvägen kunde emellertid knappast anses såsom ett direkt förslag från utredningsmännens sida utan syntes endast hava i förbigående anförts såsom en möjlighet, utan att någon närmare utredning eller något ställningstagande förelegat. Styrelsen ansåge sig under sådana förhållanden sakna möjlighet att bedöma lämpligheten av en sådan åtgärd eller huruvida den ens vore genomförbar.

Styrelsen funne ur rent principiell synpunkt ganska starka skäl tala för det av utredningsmännen Wachtmeister och Bengtsson reservationsvis framförda förslaget i fråga om avgiftsregleringens konstruktion. Med hänsyn emellertid till den relativa svårigheten vid dess praktiska genomförande och övervakande ansåge sig styrelsen dock böra förordad det av utredningens majoritet omfattande förslaget.

Ur många synpunkter funne styrelsen de reservationsvis framförda synpunkterna i fråga om möjligheten att på annat sätt än genom direkta mjölkavgifter anskaffa en del av de för prisregleringarna i fråga erforderliga beloppen värda beaktande. En mjölkavgift av 1 öre per kilogram vore en mycket betungande avgift, vars betydelse för producenterna tillfullo belystes genom det av utredningen förebragta materialet. En sådan avgift syntes knappast kunna tvångsvis påläggas, utan att säkerhet föreläge för att de producenter, som drabbades därav, också komme i åtnjutande av därmed avsedda ekonomiska fördelar, såvitt icke fråga vore om den relativt ekonomiskt välställda produktionen av konsumtionsmjölk. Som styrelsen redan nämnt, funne styrelsen stora svårigheter föreligga att med en sådan avgift skapa ekonomisk rättvisa åt de mjölkproducenter, vars mjölk användes för ostproduktion. Därest inga särskilda åtgärder vidtoges, syntes till och med den nuvarande allmänna avgiften ur deras synpunkt väl hög. Under sådana förhållanden vore det i hög grad önskvärt, om en del av kostnaderna för prisregleringarna kunde överflyttas på andra inkomstkällor. De möjligheter, som i sådant hänseende syntes kunna tagas i anspråk, vore importavgifter på sådant kraftfoder, som enbart eller huvudsakligen komme till användning vid mjölkproduktion, samt avgifter, åsatta i syfte att minska spänningen mellan prislägena för smör och dess ersättningsmedel. Enligt styrelsens förmenande borde en skälig avgift, förslagsvis 20 kronor per ton, införas i fråga om importerade oljekakor och därmed jämnställda fodermedel, ävensom en motsvarande avgift på den råvara, som komme till användning vid tillverkning av dylika fodermedel inom landet. Intäkten av dessa avgifter, som lantbruksstyrelsen på grund av 1931 års importstatistik beräknat kunna komma att uppgå till cirka 5 miljoner kronor, borde enligt styrelsens förmenande sammanföras med intäkterna av den allmänna mjölkavgiften och utnyttjas i samma prisreglerande syfte som denna. Genom en sådan åtgärd skulle en välbehövlig lättnad vinnas i fråga om den för mjölkproduktionen betungande allmänna mjölkavgiften, samtidigt som produktionen av mjölk mera komme att överskötas till inhemskas fodermedel och på ett naturligt sätt vissa förutsättningar skulle skapas för att mjölkproduktionen hölles inom efter förhållandena rimliga gränser. En motvikt komme härigenom att skapas av en på grund av prisregleringen framalstrad för stark ökning av produktionen. För minskande av prisspänningen mellan smör och margarin kunde tänkas införande av accis å margarin eller tull och tillverkningsavgift å denna vara. Åtgärder av sistnämnda slag måste, därest de skulle bliva

fullt effektiva, vidtagas så, att de drabbade såväl råvarorna för margarintillverkningen som importen av annat matfett. Genom importtull å dessa varor vunnes, att avgifternas verkan utsträcktes till alla konstfettprodukter, som i matlagningen eller eljest kunde ersätta smör, ävensom till konstfett-emulsioner (ersättningsmedel för mjölk och grädde), vilka eljest komme att draga oförtjänt nytta av åtgärderna till reglering av mjölkpriset. Effekten av sådana avgifter skulle ur smörproduktionens synpunkt bliva större, därest någon del av intäkterna utav avgifterna finge tagas i anspråk för samma syfte som den allmänna mjölkavgiften eller till reglering av priset på mejeriprodukter. Styrelsen hyste den uppfattningen, att endast om dessa synpunkter vunne beaktande någon säkerhet skapades för att de med mjölkregleringen avsedda syftena komme att vinnas. Några principiella invändningar emot dessa synpunkter torde icke med fog kunna göras från mjölkproduktionens eller konstfettproduktionens sida. Att en del av de avgifter, som måste åläggas mjölkproduktionen i och för förbättrande av dess avsättningsmöjligheter, uttoges genom viss kraftfoderavgift och således särskilt drabbade de producenter, som frestades att genom ökat kraftfoderinköp öka sin produktion, måste, syntes det styrelsen, från producenthåll finnas berättigat. Konstfettproduktionen, som genom prisregleringsåtgärder för mejeriprodukterna måste få jämväl sin marknad förbättrad, syntes icke heller med skäl kunna göra någon erinran mot avgifter, som bidroge till nämnda reglering, under förutsättning att garanti skapades för att denna produktions export undantoges från verkningarna av avgifterna, samt att importen av ifrågakvarande produkter underkastades skälig tullförhöjning.

Skulle såsom utredningsmannen Strindlund föreslagit cirka 10 miljoner kronor av de medel, som kunna komma att uttagas genom avgifter på konstfettproduktionens produkter, få utnyttjas för prisregleringen å mejeriprodukter och, såsom styrelsen ifrågasatt, cirka 5 miljoner kronor uttagas för samma syfte genom avgifter på vissa kraftfodermedel, skulle för genomförande av det av utredningen förordade systemet för reglering av mejeriproduktprisen genom allmän mjölkavgift endast behöva uttagas cirka 8½ miljoner kronor.

Ett genomförande av det av utredningen föreslagna systemet med de av lantbruksstyrelsen ifrågasatta ändringarna skulle enligt lantbruksstyrelsens förmenande leda till ett säkrare och bättre resultat samt skapa vissa garantier för att regleringsåtgärderna icke motverkades varken genom alltför starkt ökad mjölkproduktion eller för hög prisspänning mellan smör och konstfett samt för att större rättvisa bleve rådande de olika mjölkproducenterna emellan.

Statens mjölk nämnd har anfört följande.

De anmärkningar mot nu gällande avgiftssystem, som utredningen framställt, ansåge sig mjölk-nämnden kunna i huvudsak biträda. Att nuvarande anordning för mjölkavgifters upptagande i åtskilliga hänseenden vore behäftad med allvarliga brister torde näppeligen kunna bestridas. Redan den omständigheten, att av de avgiftspliktiga två särskilda avgifter skulle upptagas enligt väsentligt olika grunder, vore ägnad att ingiva betänkligheter mot systemet. Nackdelarna därav hade visserligen reducerats därigenom, att vid uppbörderna av de båda avgifterna samt avgiftsmedlens förvaltning tillämpats likartade grunder, varför avgifterna i upp-

bördstekniskt hänseende i viss utsträckning kunnat behandlas som en enda avgift. Även i åtskilliga andra avseenden hade det nuvarande avgiftssystemet kunnat i praktiken förenklas. Det torde dock enligt mjölk-nämndens förmenande vara uteslutet att med bibehållande av systemet i dess grunddrag kunna ernå den enkelhet och överskådlighet, som utgjorde en förutsättning för att mjölkregleringen skulle fungera tillfredsställande. De principer, efter vilka nuvarande avgiftssystem uppbyggts, syntes nämligen lägga hinder i vägen därför.

De anmärkningar, som i angivna hänseende kunde göras mot nuvarande avgiftssystem, gällde i mindre grad den allmänna avgiften. För denna samt de med dess uppbärande förbundna svårigheter hade utredningen utförligt redogjort i sitt betänkande. På grundval därav hade utredningen uttalat, att uppbörden av sagda avgift och kontrollen över dess behöriga utgörande krävde en omfattande förvaltningsapparat. Några mera påtagliga nackdelar av avgiften hade dock ej kunnat påvisas. De prisstödande åtgärder, som avsetts skola med stöd av de allmänna avgiftsmedlen vidtagas, hade även kunnat utan större svårigheter genomföras. I vad utredningen sålunda anfört kunde mjölk-nämnden i allt väsentligt instämma.

Nackdelarna med nu gällande mjölkavgiftssystem vore därför i allt väsentligt förbundna med de lokala avgifterna. Vad utredningen anfört angående hittills vunna erfarenheter av de lokala mjölkavgifterna ville mjölk-nämnden för sin del vitsorda. Svårigheterna att rättvist avgränsa de särskilda tillförselområdena hade i betänkandet tydligt belysts. Minst lika allvarliga ansåge mjölk-nämnden de svårigheter vara, som framträdde vid avgiftsbeloppens bestämmande. Till en del sammanhängande dessa svårigheter därmed, att vederbörande organisationer icke alltid begränsade sina yrkanden i fråga om avgiftsbeloppets storlek till vad som oundgängligen erfordrades för konsumtionsmjölkprisets bevarande på skälig nivå. Men även det väsentligt lägre belopp, vartill den lokala avgiften i förekommande fall bestämts, hade givit anledning till klagomål från konsumtionsmjölkförsäljande jordbrukares sida. I sådana fall, där genom avgiftens uttagande ett motsvarande prisfall å konsumtionsmjölk förhindrades, hade den givetvis sitt berättigande, även om det vore svårt för den enskilde jordbrukaren att inse detta. I stora delar av riket, särskilt å den egentliga landsbygden, befunde sig dock konsumtionsmjölkpriset redan på en sådan nivå, att någon risk för ett dylikt prisfall åtminstone vid ett någorlunda rimligt smörpris ej torde föreligga. Även i sådana fall, då konsumtionsmjölken levererades enligt flerårigt kontrakt, syntes den lokala mjölkregleringen ur den enskilde mjölkleverantörens synpunkt opåkallad. Någon garanti föreläge ej heller för att genom lokal avgift den avsedda prisutjämnningen mellan konsumtionsmjölk och produktmjölk ernåddes. Att avgiften kraftigt reducerade konsumtionsmjölkförsäljarnas nettopris vore otvivelaktigt, men i vad mån en däremot svarande förbättring av produktmjölkens nettopris ernåddes vore ej utan vidare klart.

Av vad sålunda anförts framginge, att mjölk-nämnden ansåge det nuvarande mjölkavgiftssystemet i skilda hänseenden och icke minst med hänsyn till jordbrukarnas egna intressen behäftat med så stora olägenheter, att en revision av systemet vore påkallad. Den omständigheten, att detsamma varit i tillämpning endast under en jämförelsevis kort tid, syntes ej böra utgöra något hinder därför. I fråga om de allmänna riktlinjerna för en dylik revision funne sig mjölk-nämnden kunna i allt väsentligt ansluta sig till vad utredningen härom i betänkandet anfört.

Mjölkregeringen borde även enligt mjölk nämndens mening i främsta rummet syfta till smörpriset stödjande. Därigenom bringades mjölkpriset inom landet i dess helhet upp, och ett gynnsamt utgångsläge för jordbrukarnas självverksamhet på hithörande område erhöles. Med den nuvarande stödanordningen, vilken i korthet innebure, att utbudet av smör å den inhemska marknaden begränsades genom att exporten stimulerades, hade man ock ernått jämförelsevis tillfredsställande resultat utan större kostnader. En förutsättning härför vore dock, att mjölkproduktionen ej samtidigt ökades. Det borde ej heller förbises, att anordningens effektivitet även i övrigt vore beroende av åtskilliga osäkra faktorer. Den förutsatte sålunda, bland annat, att det städse vore möjligt undandraga marknaden den för priset bevarande å önskvärd höjd erforderliga smörmängden. Denna möjlighet föreläge visserligen i och med att smörexporten vore fri, men tyvärr syntes utsikterna för att detta tillstånd skulle fortfara ej alltför ljusa. De skärpta avsättningssvårigheterna för svenskt smör utomlands gjorde det nödigt tillse, att avsättningen å den inhemska marknaden i möjligaste mån tryggades. I detta hänseende borde erinras om, att Kungl. Maj:t vid innevarande års riksdag bemyndigats utfärda föreskrifter angående införselmonopol beträffande mjölk och mejeriprodukter. Ehuru detta bemyndigande ännu ej behövt tagas i anspråk, vore det tydligt, att, därest marginalen mellan smörpriset i Sverige och å världsmarknaden i någon större grad stegrades, det torde bliva ofrånkomligt, att en reglering av importen av mjölk och mejeriprodukter till Sverige skedde. Även skyddsåtgärder mot konkurrensen från inhemska ersättningsmedel kunde visa sig erforderliga i ovan angivna syfte.

Ehuru man sålunda borde eftersträva en sådan höjning av smörpriset, att vidare statsåtgärder för mjölkpriset stödjande ej erforderades, syntes detta mål dock näppeligen kunna nås under nu rådande förhållanden. Trots de stora betänkligheter, som enligt mjölk nämndens förmenande mötte mot ett statligt inbegripande i syfte att genom direkt tilldelning understödja vissa mjölkproducenter på andras bekostnad, funne sig därför mjölk nämnden kunna förorda, att, såsom utredningen föreslog, ytterligare stöd bereddades produktmjölkpriset genom att åtgärder vidtoges för prisutjämning mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken. I trakter, där det förra slaget av mjölk övervägde, komme på så sätt även konsumtionsmjölkpriserna att ytterligare skyddas.

Med utgångspunkt från vad ovan anförts angående mjölkregeringens anordnande hade mjölk nämnden vid prövning av de olika av utredningen diskuterade förslagen funnit det av utredningens majoritet förordade system E vara att föredraga. Principiellt sett erbjöde detta system påtagliga fördelar framför såväl det nuvarande som övriga ifrågavarande system. Enär avgiften utginge med lika belopp å konsumtionsmjölk och produktmjölk, skärpte den på intet sätt motsättningen mellan olika jordbrukare. Därjämte bleve uppbörden av avgiften och framför allt kontrollen över dess utgörande jämförelsevis enkel och billig. I de trakter av landet, varest produktmjölken övervägde, verkade systemet fördelaktigt i första hand å smörpriset, medan i konsumtionsmjölkområdena avgiftsmedlen i huvudsak komme till användning för konsumtionsmjölkpriset stödjande. Något orättvist gynnande av vissa landsändar på andras bekostnad skedde sålunda ej. I detta hänseende skilde system E sig fördelaktigt från det i betänkandet med C betecknade systemet. Den kanske mest betydelsefulla fördelen med system E vore dock, att

detsamma möjliggjorde en anpassning av mjölkregleringen efter förhållandenvarande förhållanden på ett enkelt och smidigt sätt. Allt efter tillfälliga växlingar i behovet kunde sålunda en större eller mindre del av avgiftsmedlen användas för smörprisets stödjande. Skulle smörpriset försämrats, kunde ökade medel tagas i anspråk för smörprisets bevarande å önskvärd nivå, utan att de avgiftsskyldiga därav berördes. Inträdde däremot en förbättring i smörpriset, kunde — genom att avgiftsmedlen överfördes från att användas för smörprisets stödjande till direkt prisutjämning — det inhemska mjölkpriset successivt anpassas efter marknadsläget. Även med hänsyn till sina ekonomiska verkningar erbjöde system E stora fördelar. Redan en avgift av 1 öre möjliggjorde i nuvarande läge en höjning av smörpriset till 229 öre. Jämsides därmed åstadkommes, att spänningen mellan priserna å konsumtionsmjölk och priserna å produktmjölk avsevärt reducerades. Därest denna reduktion ej ansåges tillräcklig, mötte ej hinder mot att avgiften höjdes. Som i betänkandet angäves borde man emellertid därvid ej fasthålla vid att vad som belöpte å produktmjölken skulle användas till smörprisets stödjande, utan man hade i dylikt fall att utgå ifrån att visst belopp av medlen användes för sagda ändamål samt resten för prisutjämning. Utredningen hade förutsatt, att prisutjämnningen skulle verkställas lokalt. Ehuru det i betänkandet icke uttryckligen angivits, torde hinder icke möta mot att fördelningen av prisutjämningsmedlen å olika områden kunde äga rum i förhållanden till mängden saluförd mjölk inom områdena. Den blivande områdesindelningen måste självfallet bliva beroende på särskild prövning i samband med framställningar om lokal prisutjämnings anordnande.

Mjölknämnden ansåge sig i detta sammanhang böra något närmare beröra det avgiftssystem, som förordats i det av utredningsmännen Wachtmeister och Bengtsson avgivna särskilda yttrandet. Sistnämnda system innebure, att en grundavgift, förslagsvis 0.7 öre för kilogram, skulle uttagas å all salumjölk för smörprisets stödjande samt att en tilläggsavgift, förslagsvis 1 öre för kilogram, skulle uttagas, å konsumtionsmjölk för prisutjämning. Å produktmjölk skulle i det angivna exemplet uttagas en avgift av 0.7 öre och å konsumtionsmjölk en avgift av 1.7 öre för kilogram. Vid ett dylikt system skulle produktmjölkpriset efter utjämning bliva 9.4 öre för kilogram i genomsnitt inom riket samt spänningen reduceras till 2.9 öre. Identiskt samma resultat ernäddes emellertid vid system E, därest avgiften bestämdes till 1.7 öre för kilogram. Den sämre verkan, som reservanternas tillskreve system E, berodde helt på att vid den av dem verkställda jämförelsen avgifterna i de båda systemen ej motsvarat varandra. Ehuru system E och det av reservanternas förordade systemet till sina ekonomiska verkningar sålunda helt sammanfölla, erbjöde det förra ur andra synpunkter betydande fördelar. För det första vore system E, vilket byggde på lika avgift å konsumtionsmjölk och å produktmjölk, i väsentligt högre grad ägnat att främja jordbrukarnas samverkan än det av reservanternas föreslagna systemet. För det andra saknade sistnämnda system helt den stora smidighet, som kännetecknade system E. Betydelsen av denna omständighet borde under nu rådande osäkra förhållanden icke underskattas. Slutligen vore för det tredje system E avgjort att föredraga ur uppbörds- och framför allt kontrollsynpunkt. Reservanternas syntes visserligen ur sist angivna synpunkt ej tillmäta den omständigheten någon större betydelse, att enligt system E avgiften utginge med lika belopp å konsum-

tionsmjölk och produktmjölk, medan enligt deras system avgiften utginge med olika belopp. I reservationen framhölles sålunda, att vid tilldelning av prisutjämningsbidrag alltid måste skiljas mellan de båda slagen mjölk. Detta behöfve emellertid enligt mjölknämndens mening ej vara fallet, när vid system E prisutjämningsbidrag lämpligen kunde bestämmas att utgå å den beredda produkten i viss relation till den därvid använda mjölken. Det finge vidare ej förbises, att det vid den tidpunkt, då mjölken borde avgiftsbeläggas, ofta ej läte sig avgöra, huruvida densamma vore att anse som konsumtionsmjölk eller som produktmjölk. Hittills gjorda erfarenheter av nämndens verksamhet hade klart ådagalagt svårigheterna att fastslå, när mjölk vore att räkna som konsumtionsmjölk. Att till sådan hänföra all mjölk, som omedelbart ej användes för produktberedning, vore ej utan vidare genomförbart, enär produktmjölk ofta passerade genom flera mellanhänder.

Mot det framlagda förslaget till förordning i ämnet hade mjölknämnden ej funnit anledning till erinran. Ej heller hade mjölknämnden något att invända emot vad utredningen anført beträffande uppörd och förvaltning vid bibehållande av nuvarande system.

Under åberopande av vad sålunda anförts har mjölknämnden hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för revidering snarast möjligt av gällande bestämmelser om mjölkavgifter i enlighet med för system E angivna grunder.

I mjölknämndens handläggning av ifrågavarande ärende hava deltagit nämndens ordförande, generaldirektören K. S. Levinson, samt ordinarie ledamöterna greve C. R. Wachtmeister, G. A. Holmberg, J. Ahlsten, J. E. Björnsson och K. H. A. Westerström ävensom suppleanten P. Persson. Särskilda yttranden hava avgivits av nedannämnda ledamöter.

Greve Wachtmeister har anført: »Enligt mjölknämndens yttrande sammanfaller system E till sina ekonomiska verkningar med det i Wachtmeisters och Bengtssons reservation angivna förslaget, vilket innebär en allmän avgift för all mjölk samt en särskild tilläggsavgift på konsumtionsmjölk. Att detta är riktigt, då man räknar med landet i sin helhet, har för reservanterna alltid stått klart men är ej oemotsägligt, när det gäller de olika landsdelarna med olika procent konsumtionsmjölk. Om man, såsom reservanterna gjort, tolkar förslaget så, att medel till smörprisets höjande helt skall tagas från *produktmjölken*, (något som ordalydelsen i utredningens förslag ger anvisning om och även tillämpats i tab. III) så blir förhållandet väsentligt olika för skilda landsdelar, i det att utredningens förslag gynnar de delar av landet, som ha förhållandevis mycket konsumtionsmjölk. Nu har mjölknämnden givit en sådan tolkning av förslaget, att resultatet av dess tillämpning kan bliva detsamma som av reservanternas, en tolkning som dock svårligen kan utläsas ur betänkandet. Kommer mjölknämndens tolkning att tillämpas, förfalla givetvis en del av de skäl, som tala till förmån för reservationslinjen. Kvar står dock svårigheten att med system E pålägga så stor avgift, att spänningen minskas i tillräcklig mån och ett annars oundvikligt prisfall på konsumtionsmjölken förhindras. Det måste nämligen befaras, att en så hög avgift, som härför erfordras, kommer att framkalla missnöje bland det stora antal produktmjölkleverantörer, som nominellt träffas härav och svårligen torde kunna förstå fördelen

med anordningen.» — Herrar *Björnsson* och *Holmberg* hava anfört: »Genom det system för mjölkprisreglering, som utredningen föreslår och nämnden förordar, skapas möjlighet att höja det inhemska smörpriset över världsmarknadspriset vida mera än man hittills kunnat. Om med utnyttjande av denna möjlighet avsättningen av smör å den inhemska marknaden skulle försvåras i någon större grad, finner nämndens majoritet 'skyddsåtgärder mot konkurrensen från inhemska ersättningsmedel' kunna visa sig erforderliga. Här åsyftade skyddsåtgärder lära väsentligen bestå i skärpt konsumtionsskatt å margarin eller därmed likvärdiga åtgärder. Enligt vår uppfattning böra sådana skyddsåtgärder få ifrågakomma endast försävt det visar sig, att olägenheterna därav för de av krisen drabbade konsumentgrupperna bliva eller kunna göras överkomliga.» — Herr *Ahlsten* har anfört: »Utgår man ifrån nu rådande förhållanden, under vilka särskilt skydd för smörpriset mot konkurrensen från margarin saknas, synes mig det nuvarande systemet, varigenom stöd beredes produktmjölkpriset i viss omfattning utan att smörpriset höjes, till sina verkningar erbjuda åtskilliga fördelar. Då jag förutsätter, att åtgärder från statsmakternas sida i en eller annan form komma att vidtagas till försvärande av sagda konkurrens samt tryggande av avsättningen av inhemskt smör inom landet, finner jag mig emellertid kunna förorda en revision av gällande avgiftssystem enligt i betänkandet för system E angivna grunder. Nämnda system synes mig nämligen ur skilda synpunkter vara överlägset övriga av mjölkutredningen diskuterade system. Jag utgår därvid ifrån, att avgiften sättes tillräckligt hög samt att den kan under vissa förhållanden, om så erfordras, bestämmas till olika belopp i skilda delar av landet. I fråga om avgiftsmedlens användning anser jag den i betänkandet angivna principen, att stödet åt smörpriset skall bäras av produktmjölken samt att avgiftsmedlen, i den mån de härröra av konsumtionsmjölken, skola användas för prisutjämning, vara i allt väsentligt riktig.» — Herr *Persson* har anfört: »Enligt min mening fordrar en tillämpning av det i yttrandet förordade system E såväl en lämpligt avvägd accis å margarin som importavgifter å kraftfoder. Det torde icke vara möjligt att åstadkomma den av mjölkutredningen avsedda prishöjningen för smör utan att åtgärder vidtagas för att i motsvarande grad höja margarinpriset. Det bör dessutom påpekas, att om smörpriset i enlighet med utredningens förslag höjes till omkring 2 kronor 30 öre per kilogram, måste producenterna direkt bidra härtill med 25 öre per kilogram. Det verkliga pris, producenterna erhålla, blir alltså endast 2 kronor 5 öre, men margarinfabrikanterna sättas i tillfälle att i konkurrenshänseende räkna med 2 kronor 30 öre per kilogram för smöret. Vad beträffar importavgifter å kraftfoder äro sådana enligt min mening nödvändiga såväl för begränsning av mjölkproduktionen som för att befördra avsättningen av hemmaproducerade fodermedel. Då det icke torde vara möjligt att med nuvarande exceptionellt låga mjölkpriser uttaga så höga avgifter, som mjölkutredningen föreslagit, anser jag, att en del av kostnaderna för den föreslagna regleringens genomförande bör bestriidas av inflytande accis- och importavgifter å margarin och fodermedel.»

Lantbrukssällskapet har anfört följande.

Lantbrukssällskapet ville först något beröra spörsmålet om den prisnivå, som man borde söka uppehålla med hjälp av stödåtgärderna. Det vore nämligen enligt sällskapet mening nödvändigt, att vissa ungefärliga

priser angäves, som det borde vara stödåtgärdernas uppgift att förverkliga. Eljest kunde en gång vidtagna åtgärder snart nog visa sig otillräckliga, varjämte ständigt osäkerhet skulle råda, om vad de betydde för jordbrukarna och om vad dessa kunde hava rätt att påräkna med avseende på stödets omfattning.

Utredningen hade angivit, att man vad smöret beträffade skulle med stödåtgärderna söka uppnå en notering av ungefärligen 230 öre per kilogram. En notering av denna höjd vore i och för sig väl motiverad. Beaktas borde även, att producenterna för dess ernående enligt utredningens förslag skulle få erlägga en avgift av under nu rådande förhållanden 1 öre per kilogram mjölk, motsvarande 25 öre per kilogram smör. Den angivna noteringen motsvarade följaktligen ett nettopris av endast 205 öre. En smörnotering av 230 öre syntes emellertid vara den högsta, som man under nuvarande förhållanden kunde räkna med att uppehålla såsom genomsnittligt marknadspris. För uppehållande av denna notering vore det dessutom nödvändigt, att särskilda åtgärder samtidigt vidtoges för att stärka smörets konkurrenskraft gentemot margarin och andra ersättningsmedel på den inhemska marknaden. Prisförhöjningen å smöret komme eljest att som ofrånkomlig följd medföra en förskjutning av konsumtionen från smör till margarin, varigenom större smöröverskott skulle uppstå. För att möjliggöra dess absorbtion å den inhemska marknaden måste smörpriset därstädes sänkas, tills jämvikt mellan utbud och efterfrågan erhöles. Utredningen hade tänkt sig möjligheten, att den inhemska förbrukningen skulle ökas genom att smör försåldes till sjukhus och andra allmänna inrättningar för exportpris, varvid detta smör skulle erhålla samma pristillägg som exporterat smör. Härtill ville sällskapet framhålla, att ett smörpris av 230 öre i och för sig vore lågt och att det syntes rimligt, att även de offentliga institutionerna betalade efter detsamma. Enligt sällskapets mening borde man i stället genom andra åtgärder förhindra en ökning av margarinförbrukningen inom landet på smörets bekostnad, en tanke som icke heller utredningen syntes hava varit främmande för. Sällskapet ville icke förneka, att en höjning av smör- och mjölkprisen även kunde medföra en ökning av mjölk- och därmed också smörproduktionen visserligen icke på den grund, att de höjda mjölkprisen i och för sig skulle bliva så fördelaktiga, att de lockade till ökad produktion, utan av det skälet, att förutsättningar torde uppstå att uppnå ett fördelaktigare utnyttjande av de hemmaproducerade fodermedlen medelst ökad användning av äggviterikt kraftfoder. En avgift å kraftfodermedel av utländskt ursprung i syfte att förhindra en dylik utveckling kunde därför ifrågasättas. Emellertid torde det vara otvivelaktigt, att en på nämnt sätt ökad mjölk- och smörproduktion beredde sysselsättning åt större antal personer än en motsvarande tillverkning av margarin. Sällskapet förmenade därför, att man vid en tid, då det svåraste problemet vore att bereda sysselsättning åt landets befolkning, borde lämna företräde för en produktionsökning av mjölk och, om så erfordrades, i stället vidtaga åtgärder för minskning av margarinanvändningen. Även med hänsyn till handelsbalansen syntes detta vara motiverat.

Smörprishöjningens verkliga storlek måste givetvis bliva en viktig utgångspunkt för graden av den prisutjämning, som därjämte borde genomföras mellan konsumtionsmjölk och produktmjölk till stöd åt konsumtionsmjölkpriserna. Bestämdes denna utjämning med hänsyn till ett antaget smörpris av 230 öre, men kunde detta sedermera icke uppehållas, bleve tyd-

ligen konsekvensen för jordbrukarna, att icke blott produktmjölkpriset bleve lägre utan att även till följd härav priset å konsumtionsmjölk komme att falla. Det vore därför synnerligen viktigt, att det smörpris, som vid åtgärdernas vidtagande toges till utgångspunkt, också verkligen uppehölls.

Då utjämningen mellan konsumtionsmjölk och produktmjölk hade till syfte att stödja konsumtionsmjölkprisen, torde det också böra angivas, huru höga konsumtionsmjölkpriser, som man därmed ville söka uppehålla. Att därvid endast utgå från den spänning, som nu mångenstädes utbildats på grund av fri prisbildning, syntes icke tillfredsställande. På åtskilliga håll kunde konsumtionsmjölkpriset nämligen hava fallit och nära anpassat sig efter produktmjölkpriset, så att någon större spänning icke funnes att utjämna, när utjämningen skulle påbörjas. Skulle konsumtionsmjölkavgiften avpassas endast med hänsyn härtill, måste den tydligen bliva mycket låg och nödigt stöd åt konsumtionsmjölkpriset erhöles därvid icke. Man borde därför enligt sällskapet mening ungefärligen bestämma de konsumtionsmjölkpris, som med stödåtgärder borde uppehållas, samt avpassa avgiften därefter, så att detta bleve möjligt. I vissa fall kunde detta givetvis få till resultat en mindre höjning av förutvarande konsumtionsmjölkpris.

Vid bestämmande av de konsumtionsmjölkpris, som borde eftersträvas med stödåtgärderna, syntes man icke lämpligen kunna taga minutpriserna till utgångspunkt, enär dessa starkt differerade från ort till annan till följd av de mycket växlande försäljningskostnaderna. Det vore också att märka, att en avsevärd ökning av mellanhandskostnaderna under de senare åren mångenstädes ägt rum som följd av att produktmjölkpriserna sänkts mycket starkare än minutpriserna å konsumtionsmjölk. Dessa mellanhandskostnader komme att reduceras genom prisutjämningen. Lämpligast kunde man därför taga nettoprisen å konsumtionsmjölk (d. v. s. detaljhandelspriserna efter avdrag av mejeri-, handels- och fraktkostnader) till utgångspunkt. Enligt sällskapet mening vore det rimligt och skäligt att uppehålla nettopriser (utan avdrag av mjölkavgift) av 17 öre per kilogram i norra Sverige, 16 öre i mellersta Sverige och 15 öre i södra Sverige eller i medeltal för hela landet omkring 16 öre. För vidmakthållande av de angivna nettopriserna å konsumtionsmjölk erfordrades enligt sällskapet mening en utjämning av prisspänningen mellan desamma samt nettopriserna å produktmjölk till högst 2 öre, vilket vid ett smörpris av 230 öre kunde vinnas med en mjölkavgift av följande storlek, nämligen i Stockholmsområdet 2.5 öre, Värmland, Dalarna och Norrland 2 öre samt i övriga Sverige 3 öre. Resultaten under de angivna förutsättningarna belystes av följande tablå.

Erforderliga tilläggsavgifter å konsumtionsmjölk, öre per kilogram.

	O m r å d e n					
	I Sthlns- området	II Syd- Sverige	III Krbg o. Jkps län	IV Väst- Sverige	V Värmland, Dalarna	VI Norr- land
<i>Utan avdrag av avgifter:</i>						
Pris å produktmjölk	9.5	9.5	9.5	9.5	9.7	9.7
» » konsumtionsmjölk	16.0	15.0	15.0	15.0	17.0	17.0
Tilläggsavgift å konsumtionsmjölk ...	2.5	3.0	3.0	3.0	2.0	2.0
Pristillägg till produktmjölk	2.0	0.6	1.0	1.0	3.3	3.6
<i>Nettopris efter avdrag och pristillägg:</i>						
Produktmjölk	10.8	9.4	9.8	9.8	12.3	12.6
Konsumtionsmjölk	12.8	11.3	11.3	11.3	14.3	14.3
All mjölk	11.7	9.7	10.2	10.2	13.5	13.7
Spänning	2.0	1.9	1.5	1.5	2.0	1.7
<i>Nettopris å konsumtionsmjölk om E-linjen följes</i>	11.3	10.6	10.3	10.3	12.4	12.2

Beräkningarna vore utförda i anslutning till i utredningens betänkande angiven distriktsindelning samt där uppskattade kvantiteter av produktmjölk och konsumtionsmjölk i varje område. Allmän avgift hade antagits utgå med 0.7 öre per kilogram å all saluförd mjölk. På den nedersta raden i tablån hade till jämförelse angivits det nettopris per kilogram konsumtionsmjölk, som kunde antagas uppkomma, om utredningens E-förslag tillämpades och konsumtionsmjölkpriset sjönke, så att spänningen bleve lika med den i tablån angivna. Som av tabellen framginge bleve detta nettopris 0.7 till 2.1 öre lägre än om de av sällskapet föreslagna avgifterna uttoges.

Sällskapet ville i detta sammanhang understryka, att det avgörande för leverantören av konsumtionsmjölk givetvis icke vore avgiftens höjd utan vilket nettopris, som erhöles per kilogram konsumtionsmjölk, sedan avgiften frändragits. Det vore sålunda betydligt fördelaktigare för ifrågavarande leverantörer att betala en tilläggsavgift av t. ex. 2 öre i Norrlandsdistriktet och erhålla ett nettopris av 14.3 öre, såsom tablån utvisade, än att i enlighet med utredningens E-förslag betala blott 1 öres totalavgift per kilogram men erhålla ett nettopris av endast 12.2 öre, vilket kunde antagas bli det sannolika resultatet, om E-förslaget genomfördes.

Det nu förefintliga systemet medgäve mycket väl åstadkommandet av erforderligt stöd. Såväl den allmänna prisutjämningen som den lokala läte sig anpassa efter förekommande behov. Liksom en av utredningens ledamöter hyste sällskapet också den uppfattningen, att det nuvarande systemet icke prövats tillräckligt länge för att motivera en förändring. Sällskapet ville emellertid icke förneka, att vissa förbättringar kunde ernås enligt de i utredningens betänkande framförda linjerna. Sådana förbättringar syntes särskilt vara, att avgifterna för utjämning mellan konsumtionsmjölk och produktmjölk kunde upptagas över hela landet utan avvaktande av att organisationerna erhållit nödig omfattning i de enskilda områdena. Ävenså syntes vissa förenklingar i uppbörd och förvalt-

ning utan större olägenheter kunna åstadkommas genom utjämningsordnande mera ensartat för större distrikt, varigenom kostnaderna för administrationen även torde kunna nedbringas.

Av de system, som framlagts av utredningens majoritet samt av reservanterna Wachtmeister och Bengtsson, vore system E i den utformning, som det erhållit i betänkandet, enligt sällskapets mening icke ur jordbrukets synpunkt tilfredsställande, särskilt icke om avgiften skulle fastslås vid 1 öre. Den anordning, som föreslagits i reservationen, syntes avgjort lämpligare. Sällskapet fäste sig härvid icke blott vid vad reservanterna anfört beträffande verkningarna av de båda systemen. Reservationslinjen vore att föredraga icke minst därför, att den medgäve fastställandet av olika konsumtionsmjölkavgifter för olika områden, något som med hänsyn till de mycket olikartade förhållandena i exempelvis Skåne och Norrland syntes absolut nödvändigt. Att vid system E helt befria den för tillverkning av lantsmör och lantost använda mjölken från avgiftsplikt vore även allt för betänkligt, då denna tillverkning inom många områden skulle komma i avgjort fördelaktigare ställning än mejeritillverkningen. Pristillägget till produktmjölken från konsumtionsmjölken kunde nämligen i södra och västra Sverige icke väntas uppväga den avgift, som produktmjölken fingas betala. En övergång till hemmatillverkning skulle därför säkerligen böva följden av denna tillverknings befriande från avgiftsplikt. Vid det av reservanterna föreslagna tillvägagångssättet vore dessa vådor givetvis mindre, enär avgiften för produktmjölakens vidkommande där bleve lägre. Även i detta fall torde dock befrielse från avgiftsplikt böra inskränkas på sådant sätt, att tillverkning av smör och ost hänfördes till mejeridrift, om den överstege en viss kvantitet per månad.

Ehuru enligt lantbrukssällskapets mening hittills vunnen erfarenhet icke motiverat en revidering av nu gällande bestämmelser, har lantbrukssällskapet dock funnit sådana fördelar vara förenade med den av utredningsmännen Wachtmeister och Bengtsson angivna reservationslinjen, att lantbrukssällskapet icke funnit sig böra avstyrka förändringar i överensstämmelse med denna. Med avseende på tillämpningen av reservationslinjen har sällskapet påpekat, att den allmänna avgiften i Norrland utom Gästrikland borde liksom nu utgå med lägre belopp än i övriga delar av landet. Det område, som sålunda skulle erhålla lägre allmän avgift, borde enligt sällskapets mening sammanfalla med det distrikt, som erhöle från andra delar av landet avvikande särskild konsumtionsmjölkavgift. Lantbrukssällskapet har slutligen förklarat sig utgå ifrån att genom avgifterna inflytande medel skulle liksom nu till mindre del få användas för rationaliserings- och organisationsåtgärder.

Svenska mejeriernas riksförening har anfört huvudsakligen följande.

Gentemot vad utredningen anfört om den allmänna mjölkavgiften hade riksföreningen i stort sett icke något att erinra. För uppehållande av det av utredningen förordade smörpriset måste emellertid enligt riksföreningens bestämda förmenande särskilda åtgärder vidtagas. Riksföreningen vore av den uppfattningen, att endast en utväg vore möjlig, nämligen att åtgärder vidtoges mot den konkurrens, som utövades från margarinet och andra fettämners sida. Riksföreningen delade utredningens uppfattning,

att ökad avsättning av smör skulle kunna vinnas genom försäljning till allmänna inrättningar men måste ställa sig tveksam till vad utredningen anfört om, att dessa skulle för smöret erlagga exportpris samtidigt med att för smöret utbetalades pristillägg såsom vid export. Då avsikten med stödåtgärderna allenast vore att uppnå ett skäligt pris för smöret, syntes alla köpare inom landet böra erlagga detta pris. Riksföreningen ställde sig också tveksam till den av utredningen föreslagna generella avgiftsfriheten för sådan mjölk, som åtginge till beredande av lantsmör och lantost. Enligt till riksföreningen inkomna deklARATIONER torde den mjölk, som åtginge för produktionen av avgiftspliktigt lantsmör samt lantost, med en allmän avgift av 0.4 respektive 0.2 öre lämna minst 600,000 kronor per år, och skulle den allmänna avgiften i enlighet med utredningens förslag sättas till 1 öre, komme den angivna produktionen årligen att lämna minst 1.6 miljoner kronor. Icke blott ur ekonomisk synpunkt vore emellertid en sådan avgiftsbefrielse ogynnsam. I en sådan reglering, varom nu vore fråga, borde om möjligt envar producent deltaga. Det vore vidare att märka, att den prisförhöjning, som inträdde med den medelst den allmänna avgiften genomförda prisutjämningen, komme tillverkarna av lantsmör och lantost till godo i ungefärligen samma utsträckning som mejerileverantörerna. Erfarenheten hade till fullo ådagalagt, att priset på lantsmör regelmässigt inställde sig efter smörnoteringen. Ur principiell synpunkt syntes det även på grund härav mindre lyckligt att medgiva avgiftbefrielse för den mjölk, som åtginge till beredande av lantsmör och lantost. Med vad nu sagts hade riksföreningen dock icke velat uttala, att sådan befrielse icke borde efter riksföreningens förslag kunna medgivas av Kungl. Maj:t, där särskilda skäl talade därför, exempelvis så vitt anginge mera avlägset belägna orter.

Den lokala mjölkavgiften hade icke ännu någon gång fastställts såsom från början avsetts, nämligen sålunda att en högsta avgift skulle utgå för mjölk, som infördes till området från ort utanför detsamma, medan en särskild avgift skulle utgå för mjölk inom området efter den faktiska prisspanningens storlek. I stället för denna anordning hade det systemet tillämpats, att någon maximavgift icke vid något tillfälle fastställts, medan för mjölk inom området en mindre avgift bestämts lika för de tillförselområden, som kommit i fråga, ehuru prisspanningen varit väsentligt olika inom dessa områden. Det torde vara ofrånkomligt, att den lokala avgiften med en sådan omläggning icke kunnat verka såsom från början avsetts. Vål hade avgiften något avtrubbat den förefintliga prisspanningen, men någon verklig utjämning hade icke kommit till stånd.

Vad utredningen anfört gentemot den lokala avgiften syntes kunna karaktäriseras såsom invändningar av teknisk art. Riksföreningen ville ingalunda bestrida, att svårigheter förelegat och allfort kunde uppstå vid avgränsningen av ett tillförselområde för en tillämnad lokal avgift. Riksföreningen ansåge sig emellertid kunna hävda, att dessa svårigheter icke hade varit av den omfattning, som utredningen angåve. De hittills av statens mjölk nämnd tillstyrkta framställningarna om upptagande av lokal mjölkavgift hade huvudsakligen avsett tillförselområden, som sammanfallit med de sökande organisationernas och deras medlemmars verksamhetsområden och förty måste utgöra ett uttryck för vad som kunnat anses utgöra naturliga tillförselområden. Enligt riksföreningens förmenande måste det ock anses, att ett fullt tillfredsställande korrektiv mot sådana olämpliga sammanträffanden, som utredningen sökte giva exempel på, finnes i de anvisningar, som Kungl. Maj:t givit i samband med förordnande-

na om upptagande av lokal avgift, nämligen anbefallningen at statens mjölk nämnd att ägna uppmärksamhet åt frågan, huruvida smärre jämkningar borde ske av gränserna för de fastställda tillförselområdena särskilt med hänsyn till att mejeri, som vore beläget inom ifrågakommande tillförselområde, befundes dittills hava regelmässigt från producenter utanför tillförselområdet mottagit mjölk eller grädde för avsalu. Med angivna bestämmelse förefunnes möjlighet att snabbt och utan alltför stora svårigheter vinna rättelse i en tillfälligtvis olämplig gränsdragning av tillförselområdet. Att hittills fastställda tillförselområden måste anses hava varit naturliga sådana, torde framgå därav, att till riksföreningens kännedom icke kommit något fall, då ändring begärts i gränsdragningen eller exempel framförts på sådan olämplig gränsdragning, som av utredningen angåves. Riksföreningen kunde ej heller instämma i vad utredningen anfört därom, att det skulle ställa sig synnerligen svårt att avgöra, vilket avgiftsbelopp, som i det särskilda fallet borde bestämmas för att förekomma en pristryckande konkurrens å den lokala konsumtionsmjölkmarknaden. Ett fastställande av den s. k. spänningen torde nämligen icke behöva, såsom utredningen framhållit, möta de »största svårigheter». Då konsumtionsmjölkpriserna inom ett tillförselområde efter avdrag av transport- och försäljningskostnaderna som regel torde vara i stort sett desamma, torde fastmera ett fastställande av spänningen vara relativt lätt i de flesta fall. Det kunde ock erinras därom, att smörpriset sedan riksnoteringsens tillkomst icke varit underkastat de tidigare svängningarna. Vad utredningen anfört därom, att även vid en rätt avsevärd prisskillnad den verkliga spänningens inverkan ej behöfde vara betydande, syntes riksföreningen vederlagt av de faktiska förhållandena.

Det vore riksföreningen bekant, att det på grund av det låga smörpriset i en del fall icke lyckats organisationer att upprätthålla priset på konsumtionsmjölken. Det vore förklarligt, att produktmjölkleverantörer försökte försälja mjölk till konsumtion, även om de utvunne något öre mindre än vad de tidigare konsumtionsmjölkleverantörerna erhållit för sin mjölk. Men härmed vore konsumtionsmjölkpriset utsatt för att bli nedpressat och därmed kunde hela organisationsarbetet också lida allvarligt men. Ett upphörande av den lokala avgiften kunde sålunda verka sönderande på organisationen bland mjölkproducenterna, varav följde, att konkurrensen om konsumtionsmjölkförsäljningen ytterligare skärptes med än mer sänkta priser och än mindre utbyte av produktionen samtidigt som möjligheterna att genomföra önskvärd rationalisering av mjölkhandeln försvärades.

Under förevarande förhållanden torde en så stark förbättring av smörpriset överhuvud icke låta sig genomföras, att enbart med denna förbättring konsumtionsmjölkpriset vore säkerställt. I det av utredningen förordade E-systemet hade huvudvikten lagts vid det stöd, som skulle beredas produktmjölken genom att smörpriset skulle hållas vid 230 öre per kilogram, medan det stöd, som skulle beredas konsumtionsmjölken genom en mindre utjämning mellan priset å konsumtionsmjölk och priset å produktmjölk mera vore av sekundär natur. Riksföreningen ville bestämt framhålla, att det av utredningen förordade smörpriset icke, jämte den föreslagna mindre prisutjämningen, skulle vara tillräckligt för att undanröja faran för minskat pris på konsumtionsmjölken. Med ett tilläpande av E-systemet uppgåve utredningen, att prisspänningen i Stockholms tillförselområde, det ur konsumtionsmjölkförsäljning viktigaste i hela landet, skulle bli 4.5 öre. Riksföreningen vågade hävda, att angivna prisskillnad vore allt för stor. Det torde säkerligen med en sådan prisskillnad icke

bliva möjligt att upprätthålla priset på konsumtionsmjölk i Stockholm. Konsumtionsmjölkbehovet i Stockholm kunde helt och hållet tillgodoses av mjölkproducenter inom en relativt liten rayon omkring Stockholm. Utanför detta område började det egentliga mejeriområdet. Om nu prisskillnaden uppginge till angivna belopp, 4.5 öre, torde det vara givet, att producenter inom det egentliga mejeriområdet, måste finna det förmånligare att försälja sin mjölk till konsumtion i Stockholm, även om de betalade den därigenom förhöjda fraktkostnaden. Men härmed vore otvivelaktigt möjligheterna att upprätthålla priset i Stockholm å konsumtionsmjölk tillspillogivna. Vad nu sagts om Stockholms tillförselområde gällde jämväl om övriga i tabell III i betänkandet angivna områden. Även där spänningen efter vad utredningen anfört skulle bliva som lägst torde den med hänsyn till den stora kvantiteten mjölk i förhållande till behovet av konsumtionsmjölk bliva så hög, att fara för sammanbrott på marknaden föreläge. Riksföreningen förmenade därför, att ett antagande av det förordade E-systemet skulle medföra sänkning av konsumtionsmjölkpriset på ett flertal orter, möjligen inom större delen av landet.

Riksföreningen finge alltså för sin del anföra, att riksföreningen icke funne vad utredningen anfört gentemot den lokala avgiften i fråga om systemets tekniska tillämpning vara av beskaffenhet att föranleda ett frångående av det nuvarande systemet samt att tillräckliga skäl ej heller eljest hade visats för att det av utredningen förordade E-systemet skulle bemästra svårigheterna på mjölkmarknaden på bättre sätt än det nuvarande systemet.

Vad anginge det av utredningsmännen Wachtmeister och Bengtsson afgivna särskilda yttrandet funne riksföreningen det i och för sig tilltalande och riktigt, att den av dem föreslagna tilläggsavgiften skulle uttagas å all konsumtionsmjölk efter framställning från vederbörande riksorganisation. Då emellertid priset å konsumtionsmjölk liksom också relationen mellan mängderna konsumtionsmjölk och produktmjölk växlade starkt i skilda delar av landet, skulle med en i stort sett ensartad tilläggsavgift spänningen fortfarande komma att bliva alltför stark mellan priserna å konsumtionsmjölk och å produktmjölk med den risk för mjölkmarknadens desorganisation, som härav kunde följa. För att i sådana fall mera fullständigt utjämna spänningen skulle det enligt riksföreningens mening vara oundgängligt, att en förhöjd tilläggsavgift bestämdes efter framställning från de lokala mejeriförbunden, varvid de belopp, som uttoges inom ifrågavarande områden skulle komma den där framställda produktmjölken tillgodo. På så sätt kompletterat hölle riksföreningen för sannolikt, att systemet skulle på ett tillfredsställande sätt kunna tjäna det med hela regleringen avsedda syftet.

Beträffande det i betänkandet intagna författningsförslaget ville riksföreningen uttala följande. I 4 § i förslaget föresloges, att mjölkavgift skulle erläggas, så vitt fråga vore om mjölk och grädde som av mjölkproducent levererades till mejeri eller mjölkhandlare, av den, som sålunda från mjölkproducenten mottagit varan, samt beträffande annan mjölk och grädde av mjölkproducenten. Utredningen angäve, att med detta förslag avsåges ett frångående av den i 3 § 2 mom. i tillämpningsföreskrifterna till mjölkavgiftsförordningen angivna principen, att skyldighet att erlägga den lokala avgiften skulle åligga, såvitt fråga vore om avgiftspliktig vara som salufördes genom mjölkhandlare, den, som sålunda saluförde varan. Därest särskild avgift i någon form skulle utgå å konsumtionsmjölken, tilläte sig riksföreningen hemställa, att den princip, som kommit till uttryck i till-

lämpningsföreskrifterna, måtte bibehållas. Givet vore ju, att mjölken icke antoge karaktär av konsumtionsmjölk, förrän den avyttrats av mjölkhandlaren; först därmed vore det uppenbart till vilket ändamål den skulle användas. Väl kunde det anses, att vissa tekniska fördelar skulle vinnas, om skyldigheten att erlægga den allmänna avgiften skulle sammanfalla med skyldigheten att erlægga den lokala avgiften. Riksföreningen ifrågasatte emellertid, om dessa tekniska fördelar icke kunde ernås samtidigt som den i nuvarande tillämpningsföreskrifter angivna principen bibehölles, nämligen om i författningen föreskrevs, att mejeri vore, gentemot uppbördsorganet ansvarigt för erläggandet av den lokala avgiften men med rätt att av mjölkhandlaren utbekomma den erlagda avgiften. Det syntes riksföreningen icke heller lämpligt, att, sedan handeln väl ordnats efter den i tillämpningsföreskrifterna angivna regeln, en omläggning vidtoges. Vidare finge riksföreningen framföra en erinran gentemot 9 § i förslaget, i vad densamma avsåge, att statens mjölk nämnd skulle äga utöva tillsyn över mejerisammanslutning, som uppbure mjölkavgift. Riksföreningen funne skäl icke hava visats för en sådan allmän tillsyn över mejerisammanslutningar och måste hävda, att en sådan tillsyn icke stode i överensstämmelse med den näringspolitik, som sedan årtionden tillbaka kommit till uttryck i vårt land. Däremot hade riksföreningen icke något att erinra emot en tillsyn från nämndens sida, om densamma begränsades att avse vad som sammanhänge med uppbörden och förvaltningen av avgiftsmedlen.

Riksföreningen har på följande sätt sammanfattat sin ståndpunkt. Med hänsyn till det rådande låga smörpriset och det försämrade smörpris på utlandsmarknaderna, som kunde befaras i fortsättningen, vore en ytterligare förhöjning av den allmänna avgiften nödvändig. För en sådan förhöjning erfordrades icke någon författningsändring. Ett uppehållande av det av utredningen föreslagna smörpriset vore emellertid icke möjligt, med mindre åtgärder vidtoges för att säkerställa avsättningen inom landet. Då det av utredningen förordade E-systemet enligt riksföreningens förmenande skulle medföra sänkta priser å konsumtionsmjölken, möjligen inom större delen av landet, och jämväl menligt inverka på organisationsarbetet, ansåge sig riksföreningen icke kunna förorda detsamma framför det nuvarande systemet, som, tillämpat på sätt från början avsetts, syntes vara bättre ägnat att bringa mjölkproducenterna erforderligt stöd i de rådande svårigheterna.

I skrivelse den 10 maj 1933 har vidare *hushållningssällskapens ombuds förvaltningsutskott* framfört vissa synpunkter i anledning av mjölkutredningens betänkande.

Stödåtgärderna för mjölkproduktionen måste enligt förvaltningsutskottets mening vara av tvåfaldig natur, att åstadkomma en välbehörlig återhämtning av smörpriset för att förbättra priset på produktmjölken samt att säkerställa priset på konsumtionsmjölken. Väl kunde sist angivna säkerställande vinnas genom en sådan förbättring av smörpriset, att konkurrensen från produktmjölken upphörde. Ett sådant pris å smöret torde emellertid av olika anledningar icke ens mera tillfälligtvis kunna uppnås

än mindre upprätthållas. Särskilda åtgärder till skydd för konsumtionsmjölkpriset vore efter förvaltningsutskottets uppfattning vid angivna förhållanden ofrånkomliga.

Genom den av 1932 års riksdag antagna mjölkavgiftsförordningen och i anslutning därtill utfärdade tillämpningsföreskrifter hade ett instrument skapats, som skulle kunnat medföra de angivna önskemålen, om det tillämpats på från början avsett sätt. Det av utredningen föreslagna E-systemet syntes också vara väl ägnat att efter hand möjliggöra en önskvärd reglering av smörpriset. Enligt det i tabell III i betänkandet framställda exemplet på regleringen efter detta system torde emellertid prisspänningen mellan produkt- och konsumtionsmjölken på de flesta orter bliva alltför hög och det avsedda ändamålet därigenom icke uppnått. Om åter vid E-systemets tillämpning grundavgiften sattes betydligt högre än som i tabell III förutsatts, skulle möjligen på vissa orter en nöjaktig lokal prisreglering kunna genomföras. På andra orter skulle motsatsen åter kunna bliva följden, då prisutjämnningen med samma avgift över hela landet skulle kunna bliva både för liten och för stor allt efter prisspänningen inom området. Genomförandet av en allmän avgift av den storlek, som skulle behövas för ett nöjaktigt tillgodoseende av den lokala regleringen, skulle ock säkerligen genom sin höjd verka i hög grad motbjudande för lantmännen. Förvaltningsutskottet vill som sin mening framhålla, att det av utredningsmännen Wachtmeister och Bengtsson föreslagna systemet i förhållande till E-systemet syntes erbjuda större säkerhet för vinnande av de uppställda önskemålen. Enligt detta skulle särskild tilläggsavgift efter riksorganisationens framställning utgå å all konsumtionsmjölk och denna avgift kunde differentieras efter den faktiska prisspänningen. Det synes därför förvaltningsutskottet, att ett sådant system vore att föredraga framför E-systemet.

Riksföreningen Landsbyggdens Folk har i skrivelse den 11 maj 1933 förklarat sig till fullo instämma i de av Svenska mejeriernas riksförening framförda synpunkterna ävensom uttalat den förhoppningen, att den nuvarande mjölkregleringen måtte innan den utsattes för alltför genomgripande förändringar prövas under en längre tid än som hittills skett.

Framställningar i mjölkfrågan hava slutligen blivit gjorda dels av vissa föreningar dels av möten av jordbrukare och dels av enskilda personer. Över vissa av dessa framställningar hava utlåtanden avgivits av statens mjölk nämnd och mjölkutredningen.

Inom jordbruksdepartementet har verkställts en utredning angående den nuvarande förbrukningen av smör och margarin vid vissa allmänna och enskilda inrättningar. Uppgifter härutinnan hava införskaffats dels från arméförvaltningens intendentsdepartement, marinförvaltningen, flygstyrelsen, medicinalstyrelsen och fångvårdsstyrelsen i fråga om de till dessa myndigheters förvaltningsområden hörande statliga inrättningar dels ock från länsstyrelserna och överståthållarämbetet såvitt angår landstingsinrättningar samt större kommunala inrättningar för fattigvård, utspisning eller dylikt och sådana en-

skilda inrättningar, där smör eller margarin användes i större mängd. Enligt de lämnade uppgifterna skulle förbrukningen av smör och margarin vid ifrågavarande inrättningar kunna för helt år uppskattas till ungefärligen följande kvantiteter:

	Smör kg	Margarin kg
<i>Statliga inrättningar:</i>		
armén	7,300	353,000
marinen	400	113,000
flygvapnet	700	17,000
fångvården	—	18,000
sinnessjukhusen	5,600	215,000
	14,000	716,000
<i>Landstingsinrättningar</i>	427,000	217,000
<i>Kommunala inrättningar</i>	164,000	358,000
Summa för allmänna inrättningar	605,000	1,291,000
<i>Vissa enskilda inrättningar</i>	76,000	72,000
Tillhoppa	681,000	1,363,000

Den av mjölkutredningen verkställda undersökningen har bestyrkt, att en revision i vissa hänseenden av det nuvarande mjölkavgiftssystemet är av behovet påkallad. Detta gäller i mindre mån den allmänna mjölkavgiften, som i huvudsak visat sig vara för ändamålet tjänlig. I fråga om de lokala mjölkavgifterna hava däremot — såsom utredningen närmare framhållit och statens mjölk nämnd ytterligare understrukt — avsevärda olägenheter framträtt. Nackdelarna med det nu tillämpade systemet sammanhånga till stor del med att två särskilda avgifter upptagas enligt väsentligt olika grunder. Departements-
chefen.

Mjölkregeringen bör givetvis såsom hittills i främsta rummet syfta till smörprisets stödjande. De prisstödjande åtgärder, som härutinnan vidtagas, böra emellertid i överensstämmelse med vad som nu är fallet i mån av behov utvidgas till att avse även andra mejeriprodukter än smör. Det torde dessutom vara nödvändigt att ordna mjölkregeringen på ett sådant sätt, att ett särskilt stöd beredes konsumtionsmjölkpriserna genom en viss prisutjämnning mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken. Avgiftsmedlen torde också enligt Kungl. Maj:ts bestämmande böra få till viss mindre del användas till främjande av organisationsarbetet å mejerihanteringsens område, propaganda och dylikt.

Av olika system för mjölkavgifternas upptagande och användning synes mig det av utredningen framlagda E-systemet, som även förordats av kommerskollegium, lantbruksstyrelsen och mjölk nämnden, äga väsentliga fördelar framför såväl det nuvarande systemet som övriga av utredningen diskuterade system. Jag biträder därför utredningens förslag, att E-syste-

met måtte läggas till grund för revisionen. Den avgift av 1 öre, som utredningen räknat med i fråga om E-systemet, torde emellertid vara alltför låg för att i tillräcklig grad nedbringa prisspänningen mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken. Avgiften torde sålunda böra sättas något högre än utredningen förutsatt. För att klarlägga verkningarna av en avgift enligt E-systemet av 1.5 respektive 2 öre hava inom jordbruksdepartementet verkställts vissa beräkningar i överensstämmelse med tabell III i utredningens betänkande. Beräkningarna hava sammanfattats i en tabell, vilken torde få såsom bilaga fogas vid detta protokoll. Vid dessa beräkningar har antagits, att avgiftsmedlen vid en lokalt genomförd prisutjämning mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken skulle användas antingen så, att kostnaderna för smörprisets stödjande skulle helt bäras av produktmjölken samt att avgiften å konsumtionsmjölken skulle helt användas för prisutjämningsbidrag, eller också så, att kostnaderna för smörprisets stödjande skulle bäras med lika belopp för kilogram produktmjölk och konsumtionsmjölk samt att återstoden av inflytande avgiftsmedel skulle användas för prisutjämningsbidrag. Genom avgiftens ökning vinnes, vare sig avgiftsmedlen disponeras på det ena eller det andra av de angivna sätten, att spänningen mellan konsumtionsmjölkpriset och produktmjölkpriset blir mindre än enligt utredningens förslag. Med hänsyn särskilt till att utvecklingen av smörpriset å världsmarknaden ej kan med någon säkerhet förutses, är det knappast möjligt att nu bestämma avgiftens lämpliga höjd. Jag vill därför i detta sammanhang endast uttala, att jag förutsätter, att vid avgiftens fastställande skälig hänsyn tages till nedbringandet av berörda spänning. Av de vid nämnda beräkningar tillämpade två olika sätten för avgiftsmedlens disponerande synes mig det sist nämnda vara att föredraga. Det torde böra framhållas, att en förhöjning av avgiften såtillvida allenast skenbart innebär en ökad belastning av produktmjölken, att vad som av avgiften å denna mjölk icke kommer till användning för smörprisets stödjande återgår till produktmjölken såsom prisutjämningsbidrag. Genom en på lämpligt sätt anordnad clearing mellan mjölkavgift och prisutjämningsbidrag bör det dessutom kunna så ordnas, att avgiften å produktmjölken i verkligheten blir mycket liten eller i vissa fall helt bortfaller.

Prisutjämningsbidrag mellan konsumtionsmjölken och produktmjölken har utredningen tänkt sig skola verkställas lokalt för det fall, att en mejeriorganisation inom vederbörande område därom gör framställning. Det torde emellertid böra övervägas, om icke lokal prisutjämningsbidrag lämpligen bör verkställas oberoende av sådana framställningar. Vid distriktsindelningens uppgörande torde i dylikt fall böra tillses, att spänningen mellan konsumtionsmjölkpris och produktmjölkpris icke förete alltför stora olikheter de olika områdena emellan.

Mjölkavgiften skall principiellt vara densamma över hela riket. Någon nedsättning för vissa delar av landet bör följaktligen icke ifråga-

komma. Däremot torde hinder icke böra möta för att fastställa den del av avgiften, som är avsedd att användas till stödjande av smörpriset, lägre för landsändar, där smörpriset är av mindre betydelse för mjölkproduktionen, än för riket i övrigt. Mot utredningens förslag att från avgiftsskyldighet undantaga mjölk, som kommer till användning för beredande av lantsmör och lantost, hava vissa anmärkningar framställts av lantbrukssällskapet och riksföreningen. För egen del anser jag, att Kungl. Maj:t bör äga möjlighet att i den utsträckning så finnes skäligt och lämpligt stadga avgiftsplikt för mjölk, som kommer till användning för beredande hos mjölkproducenten av smör eller ost för avsalu. Avgiften för mjölk torde böra bestämmas att utgå med visst belopp för kilogram, och avgiften för grädde torde böra utgå med det sålunda bestämda beloppet för varje kilogram mjölk, som enligt av Kungl. Maj:t fastställda beräkningsgrunder skall anses hava åtgått för gräddens beredande. Vid erläggande i förekommande fall av avgift för mjölk, som användes för beredande hos mjölkproducenten av smör eller ost för avsalu, torde den avgiftspliktiga mjölmängden böra beräknas enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder. Vid mjölkregleringens tillämpning torde hinder ej möta för Kungl. Maj:t att förordna om mjölkavgifts uttagande hos avgiftsskyldiga jordbrukare efter en viss skälig beräkning genomsnittlig myckenhet avgiftspliktig mjölk per ko.

Produktionsöverskottet av smör i förhållande till den inhemska konsumtionen torde, såsom för närvarande sker, få till väsentlig del placeras å exportmarknaderna och därvid komma i åtnjutande av pristillägg från mjölkavgiftsmedlen i huvudsaklig överensstämmelse med nu tillämpade grunder.

Såsom utredningen antytt torde emellertid vissa möjligheter föreligga för att, om så skulle vara erforderligt, placera en del av smöröverskottet hos allmänna och enskilda inrättningar. Utredningen har därvid tänkt sig, att dessa skulle för smöret erlægga exportpris, samtidigt med att för detsamma betalades pristillägg, såsom vid export. Samma syfte torde jämväl kunna nås, om dessa inrättningar upphandlade smöret till marknadspris men sedermera under vissa förutsättningar erhöle bidrag från mjölkavgiftsmedlen. Det synes emellertid kunna ifrågasättas, om icke här avsedda inrättningar skulle kunna i avsevärd utsträckning öka användningen av smör utan att därför lämnades tillskott från mjölkavgiftsmedlen. I så fall bleve följden allenast, att staten, respektive landsting och kommuner finge medgiva, att smör komme till användning i stället för margarin. Även på ett annat område synas möjligheter föreligga att på frivillighetens väg öka smörförbrukningen inom landet. Jag syftar här på den jordbrukande befolkningen, särskilt den del därav, som levererar mjölk till mejerier, vars huvuduppgift är smörtillverkning. Antalet av dylika leverantörer torde uppgå till ungefär 70,000. Det bör undersökas, om det ej vore möjligt att på ett eller annat sätt stimulera

denna befolkningsgrupp till att i största utsträckning använda smör i stället för margarin. Genom anordningar av nu angivet slag torde det enligt mitt förmenande låta sig göra att, såvida ej förhållandena väsentligt förändras, vinna avsättning för vår smörproduktion, även om en måttlig höjning av smörpriset åstadkommes.

Vid revisionen av det nuvarande mjölkavgiftssystemet bör även tillses, att detsamma bringas i bättre överensstämmelse med allmänna rättsprinciper. Bestämmelserna om avgifternas upptagande och användning böra byggas på principen, att dessa avgifter skola vara avgifter till det allmänna. Avgifternas uppbärande och deras förvaltning bör rättsligt sett åvila statlig myndighet, och å sådan myndighet bör även ankomma att förordna om avkortning och avskrivning av avgifter. Med denna utgångspunkt borde givetvis helst nuvarande anordning, enligt vilken avgifterna uppbäras och förvaltas av enskilda föreningar, avskaffas samt uppbörd och förvaltning helt övertagas av statligt organ. Då emellertid inom Svenska mejeriernas riksförening redan finnes ett organ för dessa uppgifter, är det av praktiska skäl mindre lämpligt att göra en dylik omläggning. Avgiftssystemets anordnande enligt angivna principiella grunder synes därför ej böra utgöra hinder för att Kungl. Maj:t med enskild organisation träffar avtal om att den skall under kontroll av det allmänna och mot viss ersättning, som skall utgå av avgiftsmedlen, ombesörja uppbörden och förvaltningen av avgifterna. Jag förutsätter nämligen, att riksföreningen skall ombesörja uppbörden av avgiften samt att förvaltningen av avgiftsmedlen skall överlämnas till denna förening och de lokala organisationer, som kunna finnas lämpade för den lokala prisutjämnings verkställande. Kungl. Maj:ts rätt att förordna om mjölkavgifts upptagande torde böra till tiden begränsas samt visst högsta avgiftsbelopp, som Kungl. Maj:t icke skall äga överskrida, fastställas. Avgiftssystemet bör dessutom så ordnas, att alla åtgärder för ett tvångsvis fastställande av avgiftsbelopp samt för indrivning av avgifter vid fall av tredska skola helt ankomma på statliga organ.

I enlighet med nu angivna grunder har inom jordbruksdepartementet verkställts en omarbetning av det utav utredningen framlagda förslaget till ny mjölkavgiftsförordning, som därvid även undergått vissa redaktionella jämkningar. Det högsta belopp, vartill mjölkavgift skall kunna fastställas, har synts mig kunna bestämmas till 3 öre räknat per kilogram mjölk. Den nya förordningen torde böra träda i kraft den dag Kungl. Maj:t bestämmer och gälla till och med den 30 juni 1935. Ikraftträdandet torde om möjligt böra ske den 1 juli 1933. Tillämpningsföreskrifterna till den nya förordningen torde få utarbetas med ledning av den nuvarande kungörelsen i ämnet med iakttagande av förut angivna principer.

Såsom utredningen framhållit torde slutligen även förordningen den 10 februari 1933 (nr 29) med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter böra sålunda ändras, att vad i förordningen sägs om allmän

avgift enligt 1932 års mjölkavgiftsförordning i stället skall gälla den nya mjölkavgiften.

Frågan, huruvida vissa beredskapsåtgärder redan nu böra vidtagas för att möta ändrade förhållanden i fråga om smörexporten, är föremål för övertägande, och kommer chefen för finansdepartementet att, om så skulle anses erforderligt, sedermera därom framställa förslag.

Departementschefen uppläser härefter förslag till *dels* förordning angående mjölkavgift *dels ock* förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 10 februari 1933 (nr 29) med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter samt hemställer, att förslagen måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.

1933 års mjölkutrednings förslag
till
förordning om upptagande av viss avgift för åstadkommande
av förbättrad organisation vid avsättningen av mjölk och
mejeriprodukter.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För åstadkommande av förbättrad organisation vid avsättningen av mjölk och mejeriprodukter skall, där Kungl. Maj:t så förordnar, enligt bestämmelserna i denna förordning upptagas viss avgift å mjölk och grädde (mjölkavgift).

2 §.

Förordnande om upptagande av mjölkavgift må ej meddelas, med mindre framställning därom blivit gjord av mejerisammanslutning, som representerar minst 60 % av den totala årliga invägda mjölmängden vid rikets samtliga mejerier enligt den senaste tillgängliga officiella mejeristatistiken, och denna framställning biträtts av minst $\frac{2}{3}$ av sammanslutningens medlemmar, företrädande sammanlagt minst $\frac{3}{4}$ av den totala årliga invägda mjölmängden vid de till sammanslutningen anslutna mejerierna.

Mjölkavgift må ej fastställas för längre tid eller till högre belopp än som begärts i framställning, varom i första stycket sägs.

3 §.

Mjölkavgift skall utgå å inom riket saluförd mjölk och grädde; ägande Kungl. Maj:t att från avgiftsskyldighet undantaga de fall, där så med hänsyn till ringa produktion eller andra förhållanden finnes skäligt.

4 §.

Mjölkavgift skall erläggas, såvitt fråga är om mjölk och grädde som av mjölkproducent levereras till mejeri eller mjölkhandlare, av den, som sålunda från mjölkproducenten mottagit varan, samt beträffande annan mjölk och grädde av mjölkproducenten.

5 §.

Mjölkavgift skall uppbäras av mejerisammanslutning, på vars framställning förordnande om avgiftens upptagande blivit meddelat, och förvalt-

ningen av de genom avgiften influtna medlen skall omhänderhavas av samma mejerisammanslutning.

I den mån Kungl. Maj:t för visst område så bestämmer, kan förvaltning av avgiftsmedel överlämnas till inom området verksam mejerisammanslutning.

6 §.

Medel, vilka inflyta genom upptagande av mjölkavgift, skola av den mejerisammanslutning, som förvaltar medlen, enligt av Kungl. Maj:t fastställd plan användas till åtgärder för åstadkommande av förbättrade avsettningsförhållanden inom riket för mjölk och mejeriprodukter.

7 §.

Mejerisammanslutning, som förvaltar influtna avgiftsmedel, är gentemot Kungl. Maj:t redovisningsskyldig för att medlen användas enligt därför av Kungl. Maj:t fastställd plan.

8 §.

Förordnande om upptagande av mjölkavgift må, där förhållandena därtill föranleda, av Kungl. Maj:t återkallas.

9 §.

På en särskild av Kungl. Maj:t tillsatt nämnd, statens mjölknämnd, ankommer att handlägga frågor i avseende å tillämpningen av denna förordning. Nämnden skall hava till uppgift att avgiva yttranden i de ärenden, som enligt förordningen skola avgöras av Kungl. Maj:t, att utöva tillsyn över mejerisammanslutning, som uppbär mjölkavgift eller förvaltar influtna avgiftsmedel, samt att i övrigt följa den verksamhet, varom här är fråga, och hos Kungl. Maj:t göra de framställningar, vartill förhållandena kunna föranleda.

Närmare föreskrifter om nämndens sammansättning och verksamhet meddelas av Kungl. Maj:t.

10 §.

Erforderliga föreskrifter beträffande grunderna för mjölkavgifts uttagande samt ordningen för sådan avgifts fastställande, erläggande och indrivande, så ock närmare bestämmelser i avseende å förordningens tillämpning i övrigt meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1933, då förordningen den 30 juni 1932 (nr 325) om upptagande av vissa avgifter för åstadkommande av förbättrad organisation vid avsättningen av mjölk och mejeriprodukter skall upphöra att gälla utom beträffande avgifter, som avse tid före förstnämnda dag.

1933 års mjölkutrednings tabell

(»tabell III» i betänkandet)

Över verkningarna i olika hänseenden av vissa mjölkavgiftssystem.

Vid nedanstående beräkningar har förutsatts, att all vid mejeri invägd mjölk samt 50 % av den vid sidan av mejeri försålda konsumtionsmjölken äro i förekommande fall avgifts- pliktiga, att årsexporten av smör utgör 15 000 ton, att medelnettopriset å exporterat smör vid fri prisbildning är 120 öre för kilogram samt att produktmjölkens nettopris är detsamma som mjölkens smörvärde med tillägg av 0·5 öre för kilogram, motsvarande skillnaden mellan skummjölkens värde och mejerikostnaderna. Vid beräkningarna har hänsyn ej tagits till kostnaderna för förfarandet. Beträffande systemens närmare anordning se kap. V i mjölk- utredningens betänkande.

	System A	System B	System C	System D	System E	System F ¹	
Avgift å produktmjölk, öre för kilogram.....	1·0	0·4	—	0·7	1·0	0·4(0·2)	
» » konsumtionsmjölk, » » »	—	1·4	2·3	0·7	1·0	2·4(2·2)	
Hela riket.							
Total mängd avgiftspliktig mjölk.....	2 350 000	ton					
darav produktmjölk	1 630 000	»					
» konsumtionsmjölk.....	720 000	»					
Inflytande avgiftsmedel	milj. kr.	16·3	16·6	16·6	16·5	23·5	23·5
darav för stöd åt exporten	» »	16·3	16·6	16·6	16·5	16·3	9·1
» » prisutjämningsbidrag å pro- duktmjölk	» »	—	—	—	7·2	14·4	
Smörnoteringen i Sverige	öre för kg	229	231	231	230	229	181
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift... » » »		8·7	9·3	9·7	9·0	8·7	7·3
Prisutjämningsbidrag	» » »	—	—	—	0·4	0·9	
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning » » »		8·7	9·3	9·7	9·0	9·1	8·2
Pris å konsumtionsmjölk efter avdrag av distributionskostnaderna..... » » »		14·0	14·0	14·0	14·0	14·0	14·0
Nettopris (efter avdrag av avgift) å kon- sumtionsmjölk	» » »	14·0	12·6	11·7	13·3	13·0	11·6
Spänning	» » »	5·3	3·3	2·0	4·3	3·9	3·4
Medelnettopris å saluförd mjölk	» » »	10·3	10·3	10·3	10·3	11·3	9·2
Stockholms tillförselområde.							
(Stockholms stad och län, Uppsala, Söderman- lands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län.)							
Total mängd avgiftspliktig mjölk.....	630 000	ton					
darav produktmjölk	350 000	»					
» konsumtionsmjölk.....	280 000	»					

¹ Nuvarande system med för närvarande utgående avgifter och antagen lokal mjölkreg- lering i hela riket. Smörnoteringen blir härvid 181 öre. För ernående av en smörnotering å 230 öre fordras en höjning av den allmänna avgiften till 0·7 öre.

	System A	System B	System C	System D	System E	System F
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift öre för kg	8·7	9·3	9·7	9·0	8·7	7·8
Prisutjämningsbidrag	—	—	—	—	0·8	1·6
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning	8·7	9·3	9·7	9·0	9·5	8·9
Pris å konsumtionsmjölk efter avdrag av distributionskostnaderna	15·0	15·0	15·0	15·0	15·0	15·0
Nettopris (efter avdrag av avgift) å kon- sumtionsmjölk	15·0	13·6	12·7	14·3	14·0	12·6
Spänning	6·3	4·3	3·0	5·3	4·5	3·7
Medelnettopris å saluförd mjölk	11·5	11·2	11·0	11·4	11·5	10·5
Sydsverige.						
(Skåne, Blekinge, Kalmar län och Gotland.)						
Total mängd avgiftspliktig mjölk	890 000 ton					
därav produktmjölk	740 000 »					
» konsumtionsmjölk	150 000 »					
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift... öre för kg	8·7	9·3	9·7	9·0	8·7	7·3
Prisutjämningsbidrag	—	—	—	—	0·2	0·4
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning	8·7	9·3	9·7	9·0	8·9	7·7
Pris å konsumtionsmjölk efter avdrag av distributionskostnaderna	12·5	12·5	12·5	12·5	12·5	12·5
Nettopris (efter avdrag av avgift) å kon- sumtionsmjölk	12·5	11·1	10·2	11·8	11·5	10·1
Spänning	3·8	1·8	0·5	2·8	2·6	2·4
Medelnettopris å saluförd mjölk	9·3	9·6	9·8	9·5	9·3	8·1
Kronobergs och Jönköpings län.						
Total mängd avgiftspliktig mjölk	120 000 ton					
därav produktmjölk	90 000 »					
» konsumtionsmjölk	30 000 »					
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift... öre för kg	8·7	9·3	9·7	9·0	8·7	7·3
Prisutjämningsbidrag	—	—	—	—	0·3	0·7
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning	8·7	9·3	9·7	9·0	9·0	8·0
Pris å konsumtionsmjölk efter avdrag av distributionskostnaderna	14·0	14·0	14·0	14·0	14·0	14·0
Nettopris (efter avdrag av avgift) å kon- sumtionsmjölk	14·0	12·6	11·7	13·3	13·0	11·6
Spänning	5·3	3·3	2·0	4·3	4·0	3·6
Medelnettopris å saluförd mjölk	10·0	10·1	10·2	10·1	10·0	8·9

	System A	System B	System C	System D	System E	System F
Västsvrige.						
(Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län.)						
Total mängd avgiftspliktig mjölk						
därav produktmjölk						
» konsumtionsmjölk						
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift... öre för kg	8·7	9·3	9·7	9·0	8·7	7·3
Prisutjämningsbidrag	—	—	—	—	0·8	0·7
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning » » »	8·7	9·3	9·7	9·0	9·0	8·0
Pris å konsumtionsmjölk efter avdrag av distributionskostnaderna	14·0	14·0	14·0	14·0	14·0	14·0
Nettopris (efter avdrag av avgift) å kon- sumtionsmjölk	14·0	12·6	11·7	13·3	13·0	11·6
Spänning	5·3	3·3	2·0	4·3	4·0	3·6
Medelnettopris å saluförd mjölk	10·0	10·1	10·2	10·1	10·0	8·9
Värmlands och Kopparbergs län.						
Total mängd avgiftspliktig mjölk						
därav produktmjölk						
» konsumtionsmjölk						
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift... öre för kg	8·7	9·3	9·7	9·0	8·7	7·3
Prisutjämningsbidrag	—	—	—	—	1·7	3·3
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning » » »	8·7	9·3	9·7	9·0	10·4	10·6
Pris å konsumtionsmjölk efter avdrag av distributionskostnaderna	15·0	15·0	15·0	15·0	15·0	15·0
Nettopris (efter avdrag av avgift) å kon- sumtionsmjölk	15·0	13·6	12·7	14·3	14·0	12·6
Spänning	6·3	4·3	3·0	5·3	3·6	2·0
Medelnettopris å saluförd mjölk	12·6	12·0	11·6	12·3	12·6	11·9
Norrland.						
Total mängd avgiftspliktig mjölk						
därav produktmjölk						
» konsumtionsmjölk						
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift... öre för kg	8·7	9·3	9·7	9·0	8·7	7·5
Prisutjämningsbidrag	—	—	—	—	1·8	3·6
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning » » »	8·7	9·3	9·7	9·0	10·5	11·1
Pris å konsumtionsmjölk efter avdrag av distributionskostnaderna	16·0	16·0	16·0	16·0	16·0	16·0
Nettopris (efter avdrag av avgift) å kon- sumtionsmjölk	16·0	14·6	13·7	15·3	15·0	13·8
Spänning	7·3	5·3	4·0	6·3	4·5	2·7
Medelnettopris å saluförd mjölk	13·4	12·7	12·3	13·1	13·4	12·8

Bilaga.

Tabell över verkningarna i vissa hänseenden av en avgift enligt system E av antingen 1.5 öre eller 2 öre.

Avgift av 1.5 öre.

I. Kostnaderna för smörprisets stödjande bäras helt av produktmjölken och avgiften å konsumtionsmjölken användes helt för prisutjämning.

	O m r å d e n						
	Hela riket	I Sthlms-området	II Syd-Sverige	III Krbg o. Jkps-län	IV Väst-Sverige	V Värmland, Dalarna	VI Norrland
Inflytande avgiftsmedel milj. kr.	35.2	9.5	13.3	1.8	7.3	1.2	2.1
från avgifter å produktmjölk..... » »	24.4	5.3	11.1	1.8	5.5	0.5	0.7
från avgifter å konsumtionsmjölk » »	10.8	4.2	2.2	0.5	1.8	0.7	1.4
Av inflytande avgiftsmedel användas							
för exportens stödjande » »	16.3	3.5	7.4	0.9	3.7	0.3	0.5
för prisutjämning » » »	18.9	6.0	5.9	0.9	3.6	0.9	1.6
Smörnoteringen i Sverige..... öre för kg.	229	229	229	229	229	229	229
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift » » »	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2
Prisutjämningsbidrag							
från avgiften å produktmjölk » » »	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
från avgiften å konsumtionsmjölk » » »	0.6	1.2	0.3	0.5	0.5	2.5	2.7
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning..... » » »	9.3	9.9	9.0	9.2	9.2	11.2	11.4
Nettopris å konsumtionsmjölk... » » »	12.5	13.5	11.0	12.5	12.5	13.5	14.5
Spänning..... » » »	3.2	3.6	2.0	3.3	3.3	2.3	3.1
Medelnettopris å saluförd mjölk » » »	10.8	11.5	9.3	10.0	10.0	12.6	13.4

II. Kostnaderna för smörprisets stödjande bäras med lika belopp för kilogram produktmjölk och konsumtionsmjölk och återstoden av inflytande avgiftsmedel användes för prisutjämning.

	O m r å d e n						
	Hela riket	I Sthlms-området	II Syd-Sverige	III Krbg o. Jkps-län	IV Väst-Sverige	V Värmland, Dalarna	VI Norrland
Inflytande avgiftsmedel milj. kr.	35.2	9.5	13.3	1.8	7.3	1.2	2.1
från avgifter å produktmjölk ... » »	24.4	5.3	11.1	1.8	5.5	0.5	0.7
från avgifter å konsumtionsmjölk » »	10.8	4.2	2.2	0.5	1.8	0.7	1.4
Av inflytande avgiftsmedel användas							
för exportens stödjande » »	16.4	4.4	6.2	0.8	3.4	0.6	1.0
för prisutjämning » » »	18.5	5.1	7.1	1.0	3.9	0.6	1.1
Smörnoteringen i Sverige..... öre för kg.	229	229	229	229	229	229	229
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift » » »	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2
Prisutjämningsbidrag » » »	1.1	1.5	1.0	1.1	1.1	2.0	2.2
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning..... » » »	9.3	9.7	9.2	9.3	9.3	10.2	10.4
Nettopris å konsumtionsmjölk... » » »	12.5	13.5	11.0	12.5	12.5	13.5	14.5
Spänning..... » » »	3.2	3.8	1.8	3.2	3.2	3.8	4.1
Medelnettopris å saluförd mjölk » » »	10.8	11.3	9.5	10.1	10.0	12.2	13.0

Avgift av 2 öre.

I. Kostnaderna för smörpriset stödjande bäras helt av produktmjölken och avgiften å konsumtionsmjölken användes helt för prisutjämning.

	O m r å d e n						
	Hela riket	I Sthlms-området	II Syd-Sverige	III Krbg o. Jkps län	IV Väst-Sverige	V Värmland, Dalarna	VI Norrland
Inflytande avgiftsmedel milj. kr.	47.0	12.6	17.8	2.4	9.8	1.6	2.8
från avgifter å produktmjölk .. » »	32.6	7.0	14.8	1.8	7.4	0.6	1.0
från avgifter å konsumtionsmjölk » »	14.4	5.6	3.0	0.6	2.4	1.0	1.8
Av inflytande avgiftsmedel användas							
för exportens stödjande » »	16.8	3.5	7.4	0.9	3.7	0.8	0.5
för prisutjämning » »	30.7	9.1	10.4	1.5	6.1	1.3	2.3
Smörnoteringen i Sverige öre för kg.	229	229	229	229	229	229	229
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift .. » » »	7.7	7.7	7.7	7.7	7.7	7.7	7.7
Prisutjämningsbidrag							
från avgiften å produktmjölk » » »	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
från avgiften å konsumtionsmjölk » » »	0.9	1.6	0.4	0.7	0.7	3.8	3.6
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning..... » » »	9.6	10.8	9.1	9.4	9.4	12.0	12.8
Nettopris å konsumtionsmjölk... » » »	12.0	13.0	10.5	12.0	12.0	13.0	14.0
Spänning..... » » »	2.4	2.7	1.4	2.6	2.6	1.0	1.7
Medelnettopris å saluförd mjölk » » »	10.8	11.5	9.8	10.0	10.0	12.6	13.4

II. Kostnaderna för smörpriset stödjande bäras med lika belopp för kilogram produktmjölk och konsumtionsmjölk och återstoden av inflytande avgiftsmedel användes för prisutjämning.

	O m r å d e n						
	Hela riket	I Sthlms-området	II Syd-Sverige	III Krbg o. Jkps län	IV Väst-Sverige	V Värmland, Dalarna	VI Norrland
Inflytande avgiftsmedel milj. kr.	47.0	12.6	17.8	2.4	9.8	1.6	2.8
från avgifter å produktmjölk ... » »	32.6	7.0	14.8	1.8	7.4	0.6	1.0
från avgifter å konsumtionsmjölk » »	14.4	5.6	3.0	0.6	2.4	1.0	1.8
Av inflytande avgiftsmedel användas							
för exportens stödjande » »	16.4	4.4	6.2	0.8	3.4	0.6	1.0
för prisutjämning » »	30.6	8.2	11.6	1.6	6.4	1.0	1.8
Smörnoteringen i Sverige öre för kg.	229	229	229	229	229	229	229
Nettoproduktmjölkpris efter avdrag för å produktmjölken utgående avgift .. » » »	7.7	7.7	7.7	7.7	7.7	7.7	7.7
Prisutjämningsbidrag » » »	1.9	2.8	1.6	1.8	1.7	3.8	3.6
Nettoproduktmjölkpris efter utjämning..... » » »	9.6	10.0	9.3	9.5	9.4	11.0	11.8
Nettopris å konsumtionsmjölk... » » »	12.0	13.0	10.5	12.0	12.0	13.0	14.0
Spänning..... » » »	2.4	3.0	1.2	2.5	2.6	2.0	2.7
Medelnettopris å saluförd mjölk » » »	10.8	11.8	9.5	10.1	10.0	12.2	13.0